

Djurskydd

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas 72 motionsyrkanden om djurskydd från den allmänna motionstiden 2014/15. De frågor som tas upp avser bl.a. översyn av djurskyddslagen, djurhållning, slakt, offentlig förevisning av djur, märkning av katter, hästar, pälsdjursnäringen, organisation och djurskyddskontroller. Med anledning av motionsyrkanden om behovet av att både förbättra djurskyddet inom EU och minska användningen av antibiotika i foder föreslår ett enigt utskott två tillkännagivanden. De innebär att regeringen behöver intensifiera arbetet inom EU-samarbetet för att dels förbättra djurskyddet, dels minska antibiotikaanvändningen. Övriga motionsyrkanden avstyrks i huvudsak med hänvisning till pågående beredningsarbete som rör de väckta förslagen. I betänkandet finns 15 reservationer (M, SD, C, V, FP, KD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Bakgrund	7
Utskottets överväganden	8
Internationellt arbete	8
Antibiotikaresistens m.m.	13
Djurskyddslagstiftningen	20
Djurförsök	24
Djurtransporter	26
Offentlig förevisning av djur m.m.	28
Hästar	32
Slaktmetoder	36
Pälsdjursuppfödning	40
Sällskapsdjur	44
Djurskyddskontroller och organisation m.m.	49
Reservationer	55
1. Globalt arbete, punkt 2 (V)	55
2. EU-register om antibiotikaanvändning och sanktioner, punkt 4 (C) ...	55
3. Ny djurskyddslagstiftning, punkt 5 (V)	56
4. Översyn av djurskyddslagstiftningen, punkt 6 (M, C, FP, KD)	57
5. Djurbalk m.m., punkt 7 (SD)	57
6. Djurförsök, punkt 8 (V)	58
7. Djurtransporter, punkt 9 (SD)	59
8. Tillämpning av djurskyddslagen för djur på cirkus, punkt 10 (V)	59
9. Krav på cirkusnäringen m.m., punkt 11 (SD)	60
10. Djurparker och delfinarier, punkt 12 (SD)	61
11. Slaktmetoder, punkt 14 (SD)	61
12. Minknäringen, punkt 15 (V)	62
13. Märkning av katter, punkt 16 (V)	63
14. Kontroll och organisation, punkt 18 (C)	64
15. Kompetenskrav för djurskyddskontrollanter, punkt 19 (SD)	65
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	66
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	66
<i>Bilaga 2</i>	
Reservantens lagförslag	74

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Djurskyddsarbetet inom EU

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska intensifiera arbetet för att förbättra djurskyddet inom EU. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6, 2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 8, 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 8 och 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 11 och avslår motion 2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 22.

2. Globalt arbete

Riksdagen avslår motionerna 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 7 och 8, 2014/15:306 av Cecilia Widegren (M) yrkande 2, 2014/15:2490 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) och 2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) yrkandena 1 och 3.

Reservation 1 (V)

3. Minskad användning av antibiotika

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska intensifiera arbetet inom EU för att minska användningen av antibiotika i djurhållningen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2014/15:1243 av Sten Bergheden (M) yrkande 2, 2014/15:2297 av Betty Malmberg (M) yrkande 3 och 2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 6 och avslår motion 2014/15:1243 av Sten Bergheden (M) yrkande 1.

4. EU-register om antibiotikaanvändning och sanktioner

Riksdagen avslår motionerna 2014/15:806 av Lena Ek och Annika Qarlsson (C) yrkande 3 och 2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkandena 5 och 6.

Reservation 2 (C)

5. Ny djurskyddslagstiftning

Riksdagen avslår motion 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 1 och 3.

Reservation 3 (V)

6. Översyn av djurskyddslagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2567 av Gustaf Hoffstedt (M),

2014/15:2613 av Lotta Olsson och Sten Bergheden (M) yrkandena 1–3
och

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 4 (M, C, FP, KD)

7. Djurbalk m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2099 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 11
samt

2014/15:2926 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 5 (SD)

8. Djurförsök

Riksdagen avslår motion

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 6 (V)

9. Djurtransporter

Riksdagen avslår motion

2014/15:2509 av Carina Herrstedt och Richard Jomshof (SD).

Reservation 7 (SD)

10. Tillämpning av djurskyddslagen för djur på cirkus

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5 och

2014/15:411 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkandena 1–3.

Reservation 8 (V)

11. Krav på cirkusnäringen m.m.

Riksdagen avslår motion

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6–8.

Reservation 9 (SD)

12. Djurparker och delfinarier

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 och

2014/15:2945 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD).

Reservation 10 (SD)

13. Hästnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:298 av Cecilia Widegren (M),
2014/15:305 av Cecilia Widegren (M),
2014/15:306 av Cecilia Widegren (M) yrkande 5 och
2014/15:1550 av Josef Fransson (SD).

14. Slaktmetoder

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:304 av Cecilia Widegren (M),
2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD) yrkandena
1 och 4,
2014/15:2627 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (C) och
2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 11 (SD)

15. Minknäringen

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2,
2014/15:1085 av Åsa Coenraads (M) yrkandena 1–4 och
2014/15:2927 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 12 (V)

16. Märkning av katter

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:403 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkande 3 och
2014/15:1147 av Elin Lundgren och Åsa Lindestam (S).

Reservation 13 (V)

17. Regler och ansvar för sällskapsdjur

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:403 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkandena 1 och 2,
2014/15:410 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkandena 1, 3 och 4,
2014/15:706 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S) och
2014/15:1390 av Mikael Oscarsson (KD).

18. Kontroll och organisation

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:363 av Lotta Finstorp (M),
2014/15:1355 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1,
2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S) delyrkande 2,
2014/15:2492 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) och
2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 4.

Reservation 14 (C)

19. Kompetenskrav för djurskyddskontrollanter

Riksdagen avslår motion

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Reservation 15 (SD)

Stockholm den 21 april 2015

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (FP), Jens Holm (V), Magnus Oscarsson (KD), Johan Büser (S) och Elin Lundgren (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 72 motionsyrkanden om djurskydd från den allmänna motionstiden 2014/15. De frågor som tas upp avser bl.a. översyn av djurskyddslagen, djurhållning, slakt, offentlig förevisning av djur, märkning av katter, hästar, pälsdjursnäringen, organisation och djurskyddskontroller. Med anledning av motionsyrkanden om behovet av att både förbättra djurskyddet inom EU och minska användningen av antibiotika i foder föreslår ett enigt utskott två tillkännagivanden. De innebär att regeringen behöver intensifiera arbetet inom EU-samarbetet för att dels förbättra djurskyddet, dels minska antibiotikaanvändningen. Övriga motionsyrkanden avstyrks i huvudsak med hänvisning till pågående beredningsarbete som rör de väckta förslagen.

Bakgrund

Genom ett regeringsbeslut den 4 juni 2009 uppdrogs åt en särskild utredare att göra en bred översyn av den samlade djurskyddslagstiftningens innehåll, lämna förslag till en ny djurskyddslag och djurskyddsförordning och ge exempel på hur andra föreskrifter på området kan utformas (dir. 2009:57). Utredaren i översynen av djurskyddslagstiftningens utformning och innehåll (djurskyddslagsutredningen) lämnade i november 2011 betänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) till regeringen. Syftet har varit att dels undersöka hur lagstiftningen kan moderniseras och förenklas, dels finna lösningar på ett antal särskilda djurskyddsproblem. Villkor för den nya djurskyddslagstiftningen har varit att den ska uppnå minst samma djurskyddsnivå som den gällande lagstiftningen, utgå från de enskilda djurens behov och verka förebyggande. Bestämmelserna i djurskyddslagstiftningen ska även vara baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Många motionsyrkanden berörs av utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag. Beredning av utredningsbetänkandet pågår inom Regeringskansliet (februari 2015).

Utskottets överväganden

Internationellt arbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller fyra motionsyrkanden om att regeringen ska intensifiera arbetet för att förbättra djurskyddet inom EU. Riksdagen avslår motionsyrkanden om globalt arbete för djurvälstånd och tvångsmatning av djur. Jämför reservation 1 (V).

Motionerna

EU

I kommittémotion 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6 uppmärksammas att regeringen måste agera kraftfullt för djuren inom EU. En ny handlingsplan för djurskydd i EU har antagits och ska implementeras i alla medlemsländer. Nyligen gjorde EU en översyn av transportförordningen för levande djur och presenterade konkreta förslag på hur situationen för djur under transporter kan förbättras. I dessa och alla andra fall där djur är involverade behöver Sverige spela en viktig roll. Sverige måste särskilt framhålla rätten att kunna gå före med mer ambitiösa bestämmelser på det nationella planet.

Även i motionerna 2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 8, 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 8 och kommittémotion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 11 framhålls att Sverige bör verka för att förbättra djurskyddet i EU och för att gemensamma regler för djurskydd följs. Sverige har länge haft djurskyddslag som går längre än EU-direktiven, vilket har resulterat i en god djurhälsa men samtidigt varit en bidragande orsak till att svenskt kött är dyrare än många andra länders. För djurhälsans och de svenska böndernas konkurrenskraft är det därmed av yttersta vikt att Sverige verkar för att förbättra djurskyddet i EU och för att gemensamma regler för djurskydd följs. Det svenska djurskyddet och djurhälsan har goda möjligheter att vara en större nisch på den globala marknaden än i dag.

Enligt motion 2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 22 behövs ett förbättrat djurskydd i EU. I sammanhanget är det särskilt viktigt att kartlägga hur de nationella regler som är mer långtgående än den EU-gemensamma lagstiftningen påverkar svenska företag. Nationella regler och krav som går utöver den EU-gemensamma lagstiftningen riskerar att försämra konkurrenssituationen för de svenska företagen. Därför ska nationella, mer långtgående regler alltid vara väl motiverade och prövas noga.

Globalt arbete

I kommittémotion 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 7 betonas att Sverige aktivt bör verka för en FN-deklaration om djurvälstånd. Det är viktigt att regeringen, i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer, utarbetar en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälstånd. I samma motion yrkande 8 föreslås att Sverige ska verka för att höga krav på djurskydd blir en del i det globala arbetet för en hållbar utveckling. Storskaliga djurindustrier påverkar inte bara djuren utan också miljön och klimatet negativt. Sverige bör därför också engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en del i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten och efterarbetet till Rio+20.

I motion 2014/15:306 Cecilia Widegren (M) yrkande 2 förespråkas att Sverige ska vara en stark röst för ett bättre djurskydd.

I motion 2014/15:2490 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) anförs att regeringen bör arbeta för att få en deklaration om djurs välfärd erkänd internationellt och av FN. En deklaration liknande FN:s deklaration om mänskliga rättigheter behövs för djurens rättigheter, vilket den internationella djurrättsgruppen World Society of the Protection of Animals (WSPA) arbetar med.

Enligt motion 2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 1 bör regeringen verka internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur. I samma motion yrkande 3 föreslås att import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur ska förbjudas. Produktionen av gåslever (foie gras) sker genom att gäss tvångsmatas tre gånger per dag. Under matningen tvingas djuren att under ett fåtal sekunder äta upp till ett halvt kilo föda bestående av majs, fett och salt. Runt 80 procent av de djur som hålls för denna produktion tvingas leva i små burar där de inte kan röra sig, stå upp eller ens sträcka på sina vingar. När fåglarna är färdiga för slakt har deras lever svällt upp till tio gånger sin normala storlek.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Utskottet har tidigare behandlat frågor om ett förbättrat djurskydd såväl internationellt som inom EU (se t.ex. bet. 2012/13: MJU19, Djurskydd m.m.). Sverige har ända sedan EU-inträdet arbetat för att höja djurskyddet inom unionen, både vid förhandlingar om en ny djurskyddslagstiftning och genom att lyfta viktiga frågor i jordbruks- och fiskerådet.

EU

Näringsdepartementet uppger i mars 2015 att det i dag finns och även i framtiden kommer att finnas ett behov av att uppdatera regelverket baserat på ökad kunskap om djur och deras behov. I EU:s strategi för djurskydd och djurs

välbefinnande 2012–2015 aviserar kommissionen att man överväger ett förenklat övergripande EU-regelverk för djurskydd. Om ett sådant förslag blir verklighet kommer regeringen även där att arbeta för att förbättra djurskyddet i Europa.

Enligt Näringsdepartementet lyfter Sverige ofta frågan om vikten av att den gemensamma djurskyddslagstiftningen efterlevs i olika sammanhang, nu senast vid jordbruks- och fiskerådets möte i december 2014. Tillsammans med Danmark tog Sverige upp skydd av djur under transport som en övrig fråga vid jordbruks- och fiskerådets möte den 19 maj 2014. Sverige betonade att frågan om djurskydd under transport är viktig för EU:s medborgare och att detta också återspeglas i skilda uttalanden från Europaparlamentet. Sverige underströk behovet av att begränsa transporttiderna för djur, särskilt för djur avsedda för slakt, och poängterade vikten av att uppdatera det gällande regelverket så att det står i överenskommelse med aktuell vetenskap på området. Vidare betonades betydelsen av att det inrättas ett nätverk av referenscentrum för djurskydd.

I april 2014 mottog den dåvarande kommissionären Tonio Borg ett brev från den dåvarande landsbygdsministern om efterlevnaden av rådets direktiv 2008/120/EG om lägsta djurskyddskrav vid svinhållning. Kommissionen uppmanades bl.a. att göra en kartläggning av förekomsten av svanskupering inom EU för att nödvändiga åtgärder ska kunna vidtas på ett så effektivt sätt som möjligt. Det ovannämnda direktivet om lägsta djurskyddskrav vid grisproduktion trädde i kraft i sin helhet den 1 januari 2013 och innebär en utjämning av konkurrensvillkoren på den inre marknaden. Alla medlemsstater lever inte upp till direktivets bestämmelser, framför allt när det gäller förbudet mot rutinmässig svanskupering, vilket leder till djurskyddsproblem och snedvriden konkurrens. För att komma till rätta med detta arbetar kommissionen och representanter från medlemsstaterna med att ta fram riktlinjer för hur bestämmelserna i direktivet kan efterlevas. Sverige deltar aktivt i detta arbete. Sverige har även vid ett flertal tillfällen lyft frågan om vikten av att de gemensamma bestämmelserna för grisproduktion efterlevs, både i jordbruks- och fiskerådet och vid bilaterala möten.

När det gäller frågan om efterlevnad av den gemensamma lagstiftningen har EU-kommissionen ett ansvar för att lagstiftningen efterlevs i enskilda medlemsstater. I samband med utskottets behandling av motioner om landsbygdspolitik i februari 2015 framgick att de inspektioner som kontoret för livsmedels- och veterinärfrågor utför är ett viktigt verktyg i medlemsstaterna. I de fall där den gemensamma lagstiftningen inte efterlevs kan kommissionen inleda överträdelseärenden mot enskilda medlemsstater, vilket slutligen kan resultera i ett avgörande från EU-domstolen. Det är också viktigt att framhålla de enskilda medlemsstaternas ansvar för att genomföra den gemensamma lagstiftningen och se till att den efterlevs.

Globalt arbete

Utskottet har tidigare konstaterat att Sverige varit pådrivande i det EU-gemensamma arbetet med att stärka djurskyddet på ett internationellt plan inom multilaterala forum såsom Världspannsorganisationen för djurhälsa (World Organisation for Animal Health, OIE), Världshandelsorganisationen (World Trade Organization, WTO) och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) vid förhandlingar av frihandelsavtal. Flera aktörer i Sverige, bl.a. Nationellt Centrum för djurvälstånd och Jordbruksverket, är aktiva i arbetet med att ta fram tekniska ISO-standarder för djurskydd baserade på OIE:s rekommendationer. Sverige har ställt sig bakom antagandet av en djurskyddsdeklaration i FN, och sedan några år tillbaka står även hela EU bakom deklarationen. Utöver detta stod Sverige under hösten 2009 värd för ett möte som syftade till att främja att deklarationen antogs. Inom Europarådet har det tidigare under lång tid pågått ett omfattande djurskyddsarbete som Sverige tagit aktiv del i. Europarådskonventionerna har haft stor betydelse för djurskyddsarbetet inom EU. De största svenska djurrättsorganisationerna är medlemmar i paraplyorganisationer inom EU och i internationella samfund och har möjlighet att verka internationellt.

När det gäller frågan om tvångsmatning av djur behandlade utskottet frågan om märkning av livsmedel som producerats genom tvångsmatning i februari 2015 i betänkande 2014/15:MJU3, Livsmedelspolitik s. 40 f. Där framgår bl.a. vilka regler som gäller i unionen för skydd av animalieproduktionens djur, inbegripet djur för produktion av fet ank- och gåslever (foie gras).

Likaså framgår att kommissionen har påbörjat en översyn av handelsnormerna för fjäderfäkött som bl.a. omfattar minimihandelsnormer för ank- och gåslever (förordning (EG) nr 543/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 när det gäller handelsnormerna för fjäderfäkött). Kommissionen väntas presentera ett förslag till reviderade handelsnormer under 2015.

Enligt uppgifter från Näringsdepartementet i mars 2015 har Sverige vid flera tillfällen framfört krav till kommissionen om att märkningsregler för s.k. foie gras i EU:s regelverk för handelsnormer för fjäderfä styrks. Senast skickade Sverige in synpunkter till kommissionen i samband med att den inledde en reformprocess om handelsnormerna.

Utskottets ställningstagande

EU

Utskottet konstaterar att den nuvarande regeringen precis som tidigare regeringar vill att djurskyddet ska förstärkas för djur såväl i Sverige som utanför Sveriges gränser. Utskottet, som välkomnar denna ambition, anser att det är utomordentligt viktigt att djurskyddet förbättras i synnerhet inom övriga EU-länder. Sverige har i jämförelse med andra länder ett gott djurskydd, och

inom EU-samarbetet handlar arbetet främst om att påverka övriga medlemsstater att höja sina ambitioner att förbättra djurskyddet.

Utskottet har uppmärksammat att Konkurrenskraftsutredningen nyligen redovisade betänkandet Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring (SOU 2015:15). Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att utredaren framhåller att ett gott djurskydd har en djup förankring i det svenska samhället – en uppfattning som utskottet delar. Samtidigt konstaterar utskottet i likhet med utredningen att konsumenterna i ökad grad väljer importerade livsmedel trots att mindre stränga krav på djurskydd kan gälla i de länder som importen kommer ifrån. Enligt utredningen visar utvecklingen av handeln att svenska mervärden i form av ett högre djurskydd hittills inte i tillräcklig omfattning har kunnat omsättas i form av högre priser som kan kompensera företagen för kostnaderna. Under 2014 noterades emellertid en minskad import av gris- och nötkött. Utredningen föreslår bl.a. att regeringen driver på för skärpt EU-lagstiftning och verkar för en likvärdig tillämpning av djurskyddslagstiftningen på EU-nivå.

Utan att föregripa regeringens beredning av utredningens förslag vill utskottet betona att regeringen måste prioritera denna fråga i synnerhet mot bakgrund av de problem som många svenska jordbruksföretag har i dag. Enligt utskottet är det viktigt att den högre ambitionen som finns inom i den svenska djurskyddslagstiftningen blir en reell konkurrensfördel för svenska djurbönder. När EU skärper kraven måste Europas bönder anpassa sin djurhållning till de nya kraven medan de svenska bönderna redan är anpassade till en högre nivå. Enligt utskottets mening är det därför utomordentligt viktigt att regeringen intensifierar arbetet inom EU-samarbetet för ett förbättrat djurskydd. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2014/15:191 (V) yrkande 6, 2014/15:2544 (C) yrkande 8, 2014/15:2974 (C, M, FP, KD) yrkande 8 och 2014/15:2976 (M) yrkande 11.

Utskottet föreslår med det anförda att motion 2014/15:1850 (M) yrkande 22 lämnas utan vidare åtgärd.

Globalt arbete

Utskottet konstaterar att Sverige, som redovisats ovan, har arbetat aktivt på den globala nivån i olika multilaterala forum för att påverka utvecklingen i positiv riktning. Utskottet förutsätter att detta arbete fortsätter så att djurskyddet höjs generellt i världens länder. I detta sammanhang bör även uppmärksammas att Sveriges arbete inom ramen för EU-samarbetet är av särskild vikt för att åstadkomma resultat även på den globala nivån. Motionerna 2014/15:191 (V) yrkande 7 och 8, 2014/15:306 (M) yrkande 2 och 2014/15:2490 (SD) kan med det anförda lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller frågan om tvångsmatning av djur anser utskottet att det pågående arbetet med frågan bör avvaktas och att motion 2014/15:2491 (SD) yrkandena 1 och 3 därför nu bör lämnas utan vidare åtgärd.

Antibiotikaresistens m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller tre motionsyrkanden om att regeringen ska intensifiera arbetet inom EU för att minska användningen av antibiotika i djurhållningen. Riksdagen avslår motionsyrkanden om en strategi för minskad import av kött, EU-register om antibiotikaanvändningen och sanktioner.

Jämför reservation 2 (C).

Motionerna

Minskad användning av antibiotika

I motion 2014/15:1243 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 förordas att regeringen bör driva en aktiv politik i EU som gör att fler länder tvingas minska sin antibiotikaanvändning vid djuruppfödning. I yrkande 1 anförs att Sverige bör ta fram en tydlig strategi för hur man kan minska importen av kött från länder som använder mycket antibiotika i sin djuruppfödning. Sveriges antibiotikaanvändning är låg i ett internationellt perspektiv samtidigt som svenska djur är de friskaste i EU. Enligt motionären är det viktigt att värna om detta och arbeta för att behålla en god djurvälstånd. Trots vårt goda utgångsläge tappar Sveriges livsmedelsproduktion marknadsandelar till förmån för andra och billigare produkter från länder med högre användning av antibiotika.

I motion 2014/15:2297 av Betty Malmberg (M) yrkande 3 framhålls att regeringen bör verka för att en internationell strategi för att minska antibiotikaanvändningen vid djuruppfödning utarbetas. Sverige måste kraftfullt driva frågan för att åstadkomma förbättringar inom bl.a. EU.

Enligt partimotion 2014/15:2573 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 6 behöver åtgärder vidtas för att minska antibiotikaanvändningen inom djurhållningen i EU. Sverige har enligt motionärerna den lägsta användningen av antibiotika till djur i hela EU vilket beror på högt djurskydd, restriktivitet i användningen av antibiotika och ett gott smittskydd. Men trots riskerna för antibiotikaresistens är användningen av antibiotika fortfarande hög inom EU. Det ligger i allas intresse att minska användningen av antibiotika.

EU-register för antibiotikaanvändning

I motion 2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkande 5 föreslås att regeringen ska verka för ett EU-register för antibiotikaanvändning. Motionären uppger att både Cypern och Italien i dag använder 30 gånger mer antibiotika i sin djuruppfödning än Sverige. Tyskland använder 13 gånger mer antibiotika än Sverige. Antibiotikan används ofta som en kompensation för en dålig djurmiljö. I stället för att förebygga sjukdomar hos djuren med en god djuromsorg överanvänds antibiotika med resistenta bakterier som följd. Konsumenter ska kunna få tillgång till kött som fötts upp utan onödig antibiotika. Genom att synliggöra skillnaderna mellan medlemsstaterna kan vi sätta press på de berörda länderna att minska antibiotikaanvändningen.

Sanktioner

I motion 2014/15:806 av Lena Ek och Annika Qarlssoon (båda C) yrkande 3 förordas att samma sanktioner bör införas inom EU vad gäller brott och fusk mot EU:s antibiotikaregler inom djuruppfödning som vid fusk eller brott mot EU:s bidragsregler i den gemensamma jordbrukspolitikerna. Överanvändning eller felaktig användning av antibiotika orsakar problem med resistens. I dag är två tredjedelar av förskrivningen av antibiotika i EU till djur. Trots EU:s regler på området sker förskrivning inte till enskilda sjuka djur utan ofta i grupp eller läggs i foder i behandlande eller t.o.m. förebyggande syfte. Livsmedelsverket har visat att antibiotikaresistens är ett problem vid t.ex. import av kyckling från länder utanför Skandinavien.

Även i motion 2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkande 6 anförs att regeringen bör verka för att högre krav ställs på alla EU-länder om att minska antibiotikaanvändningen. EU bör införa gemensamma mål för att få ned användningen av antibiotika när det gäller djurskötsel. De bindande målen ska kopplas till sanktioner som ska drabba de gårdar där reglerna inte följs. Straffet ska bl.a. kunna innebära avdrag på det EU-stöd jordbrukare i hela unionen får. Dessutom bör man förbjuda veterinärer att sälja antibiotika. År 2011 såldes drygt 8 000 ton veterinärt förskrivna antibiotika i EU.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Minskad användning av antibiotika

När det gäller att främja en ansvarsfull antibiotikaanvändning har utskottet tidigare och senast i betänkande 2014/15:MJU3 betonat vikten av ett aktivt arbete för att förebygga antibiotikaresistens. På grundval av den betydelse som utskottet tillmäter frågan föreslog utskottet i betänkandet att riksdagen skulle besluta om ett tillkännagivande om antibiotika i livsmedelsproduktionen. Förslaget innebar att regeringen snarast ska ta initiativ för ett ökat internationellt samarbete och engagemang för att minska överanvändningen

av antibiotika inom livsmedelsproduktionen. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2014/15:121).

Av budgetpropositionen för 2015 utgiftsområde 23 framgår att övervakningen av antibiotikaresistens bland bakterier från djur och livsmedel visar att läget i Sverige är generellt gott och bättre än i de flesta andra länder. Det är en tydlig trend att mängden antibiotika till djur minskar i Sverige. På sex år har användningen av antibiotika minskat med 35 procent, från 17,3 ton 2007 till 11,2 ton 2013. Svenska djur får minst antibiotika i hela EU. Sverige har också ett fördelaktigt resistensläge bland djur, jämfört med andra europeiska länder. Trots det fördelaktiga läget noteras en ökning av antibiotikaresistens över tid i Sverige. Mest oroande är de fynd som efter 2006 har gjorts av två typer av resistenta stafylokocker, MRSA och MRSP, samt av ESBL-bildande tarmbakterier hos flera djurslag.

Antibiotikaresistenta bakterier är ett växande problem inom humanmedicinen och medför att antalet svårbehandlade infektioner ökar. Sådana resistenta bakterier kan också infektera djur. För att uppnå sund djurhållning och friska djur är det av stor vikt att samarbeta inom EU och internationellt, eftersom frågorna ofta är av gränsöverskridande karaktär.

Enligt regeringens bedömning har det goda djurhälsoläget i Sverige förbättrats under 2013. Nedgången i antalet nyinfektioner för salmonella visar på en positiv trend de senaste åren. Genom kunskap och medvetet arbete har antibiotikaanvändningen minskat kraftigt i Sverige och är nu tämligen konstant. Antibiotikaresistenta bakterier är trots detta ett växande problem och medför ett ökat antal svårbehandlade infektioner inom humanmedicinen. För att motverka denna utveckling är det viktigt att vidareutveckla samarbetet mellan myndigheter som ansvarar för folkhälsa och djurhälsa.

Antibiotikaresistens är en stor utmaning där samarbete mellan djur- och humanhälsa är viktig. Socialstyrelsen och Jordbruksverket har i uppdrag att samordna arbetet mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner. Om sjukdomar inte kan behandlas på grund av resistensproblem blir situationen allvarlig för människor och djur. Samhällets kostnader kan bli mycket höga. Resistensläget i Sverige är bättre än i många andra länder. Omfattningen av antibiotikaresistens och antibiotikaanvändningen övervakas kontinuerligt både i Sverige och inom EU.

Sverige har ett mycket gott smittskydd, bl.a. därför att man aktivt och långsiktigt har arbetat med att förebygga och bekämpa smittsamma djursjukdomar. Regeringen anser att det är viktigt att även framöver ha ett gott smittskyddsläge i Sverige. Alltsedan det svenska EU-inträdet har transporten av både lantbrukets djur och sällskapsdjur ökat till och från Sverige. För att detta inte ska leda till ökad spridning av smittsamma sjukdomar anser regeringen att det är viktigt att öka medvetenheten om arbetet med förebyggande smittskydd, liksom att arbeta för ett EU-regelverk som gör det möjligt för oss att stoppa, bekämpa och utrota smittor. Sett över den senaste tioårsperioden har den genomsnittliga kostnaden för bekämpandet av smittsamma husdjursjukdomar ökat i Sverige. Målsättningen är att fortsätta

arbeta för att hålla tillbaka salmonella och bekämpa olika smittsamma djursjukdomar. En god djurhälsa liksom sunda och säkra livsmedel är av stor vikt.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet i mars 2015 har regeringen mot denna bakgrund tagit initiativ till bl.a. blocköverskridande samtal i syfte att uppdatera den befintliga strategin för arbetet mot antibiotikaresistens. Samtalen inleddes den 9 mars 2015. Den nu gällande svenska strategin fastställdes 2005. Enligt regeringen behöver den uppdateras och därför är det angeläget med en översyn. (Inriktningen på arbetet för att motverka antibiotikaresistensen ska vara ett fortsatt högt internationellt engagemang, framstående forskning och en förnyad svensk strategi). En förnyad strategi för arbetet med antibiotikaresistens ska omfatta One Health-perspektivet, dvs. vara sektorsövergripande och omfatta såväl den nationella nivån som arbetet inom EU och internationellt. Vikten av blocköverskridande dialog under processens gång har understrukits. För att stödja processen med beslutsunderlag träffas en interdepartemental arbetsgrupp fortlöpande under våren.

Inom ramen för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utvecklings (OECD) jordbrukskommitté har Sverige initierat och finansierat en antibiotikastudie (Global antimicrobial use in the livestock sector, 26 februari 2015). Studien har två mål. Det ena är att bedöma användningen av antibiotika i världens djurproduktion 2010 och göra en uppskattning av användningen 2030. Det andra är att uppskatta och bedöma det ekonomiska värdet av användningen av antibiotika i djuruppfödningen.

I rapporten gör man en uppskattning av antibiotikaanvändningen i 228 länder. År 2010 uppskattas användningen ha uppgått till 63 151 ton, och den bedöms öka till 105,6 ton till 2030, vilket motsvarar en ökning med 67 procent. Man bedömer att två tredjedelar av den ökade antibiotikaanvändningen beror på att antalet djur blir fler. En tredjedel beror på ändrade produktionsmetoder där fler djur föds upp trångt och därmed blir mer mottagliga för infektioner.

Näringsdepartementet anser att rapporten tydliggör att länderna har olika förutsättningar för djurproduktion och att detta avspeglar behovet av antibiotika i produktionen. Länderna med OECD-standard får jämförelsevis liten vinning av sin tillväxtbefrämjande antibiotika medan utvecklingsländer får dubbel och i vissa fall nästan tredubbelt så stor vinning. Produktionsförhållanden, klimat, tillgång till lämpligt produktionsmaterial, foder och vattenkvalitet samt produktionsanläggningarnas skick påverkar i högsta grad djurhälsan och antibiotikabehovet.

Fungerande antibiotika kommer även i framtiden att vara viktigt för djurhållningen i låginkomstländer, vars expansion i djurproduktionen har tillfört fattiga och sårbara grupper som kvinnor i reproduktiv ålder och växande barn animaliska livsmedel med högt näringsvärde. Enligt rapporten är det en svår balansgång att dels tillgodose livsmedelsförsörjningen, dels vända resistensutvecklingen. Förbud mot antibiotikaanvändning inom djuruppfödningen i låginkomstländer kan innebära ett stort steg tillbaka för

livsmedelsförsörjning och näringsrik kost i vissa länder. Lösningen ligger i hållbara djurhållningssystem utan användning av onödig antibiotika. Här bidrar Sverige med kunskap, enligt Näringsdepartementet.

Inom EU-samarbetet pågår lagstiftningsarbeten i syfte att fastställa tre förordningar som är väsentliga i sammanhanget.

– Djurhälsa KOM(2013) 260

Förslaget till ny djurhälsoförordning omfattar regler för att förhindra smittspridning inom djurhållningen och för att bekämpa sjukdomsutbrott. Enligt förordningen ska djurhållare vara skyldiga att vidta förebyggande åtgärder för att förhindra smittspridning. Förordningens sjukdomsspecifika regler ska bara tillämpas på s.k. listade sjukdomar som ska anges i en genomförandeakt. Kriterier för listning och kategorisering av sjukdomar anges i förordningen.

Enligt Näringsdepartementet har Sverige i förhandlingarna varit positivt till kravet på förebyggande åtgärder. Vidare har Sverige verkat för att förtydliga kriterierna för listning och kategorisering av sjukdomar, så att resistenta bakterier kan listas. Därigenom skapas en rättslig grund för EU-gemensamma åtgärder för att förhindra spridning av resistenta bakterier.

– Veterinärmedicinska läkemedel KOM(2014) 558

Förslaget presenterades av kommissionen i september 2014 och förhandlingarna i rådsarbetsgruppen påbörjades under hösten 2014. Förslaget är mycket omfattande.

Sverige har välkomnat förslagen som rör antibiotikaresistens. Enligt Näringsdepartementet kommer Sverige att föreslå ytterligare bestämmelser kring antibiotikaanvändning, nämligen att det införs ett förbud mot rutinmässig förebyggande gruppbehandling med antibiotika (vilket är i linje med motsvarande förbud i förslaget till ny förordning om foderläkemedel), ett förbud mot veterinär försäljning av antibiotika i vinstgivande syfte och en möjlighet för medlemsstaterna att anta mer långtgående nationella regler om antibiotikaanvändning.

– Foderläkemedel KOM(2014) 556

Med det nya förslaget förtydligas förbudet mot att använda antibiotika i tillväxtbefrämjande/ prestationshöjande syfte. Det införs också ett förbud mot att använda antibiotika i foder i förebyggande syfte. Förslaget ställer krav på sjukdomsdiagnostisering, receptförskrivning och homogen inblandning av läkemedel i syfte att se till att foder innehållande läkemedel ges vid rätt tillfälle och i rätt mängd till rätt djur. Sverige stöder dessa skrivelser.

Enligt Näringsdepartementet har kommissionen remitterat en vägledning om ansvarsfull användning av antibiotika riktad till EU:s veterinärer. Sådana vägledningar har funnits länge i Sverige och ger förutsättningar för samsyn i terapi i vårdsituationer.

EU-register om antibiotikaanvändning

Av budgetpropositionen för 2015 utgiftsområde 23 framgår att övervakningen och rapporteringen av antibiotikaanvändningen när det gäller djur fungerar bra inom såväl EU som Sverige. Den harmoniserade lagstiftningen inom EU innebär att det är möjligt att samla in och jämföra data mellan medlemsländerna. Dessa kunskaper kan även användas i internationella sammanhang.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet i mars 2015 pågår en rapportering av försålda mängder antibiotika till djur i EU. År 2009 gav kommissionen Europeiska läkemedelsverket (EMA) i uppdrag att ta fram det s.k. ESVAC-systemet. De flesta medlemsstater samt Norge, Schweiz och Island har rapporterat försäljning till ESVAC på frivillig basis sedan 2010. Artikel 54 i det nuvarande lagförslaget reglerar rapportering som tidigare varit frivillig (se nedan). I januari 2015 publicerade kommissionen en rapport som jämför antibiotikaanvändningen till djur respektive till människor inom EU. ESVAC-rapporterna är offentliga. För att kunna göra en mer rättvisande jämförelse behövs data per djurslag och produktionsform. Arbete pågår inom ESVAC, men endast ett fåtal länder har i dag system som kan leverera sådana data. Sverige planerar en ändring av inhemska datasystem, och leverans av statistik per djurslag och produktionsform blir snart möjligt.

Av artikel 54 i kommissionens förslag till ny förordning om veterinärmedicinsläkemedel, KOM(2014) 558, som reglerar insamling av uppgifter om försäljning och användning av antimikrobiella veterinärmedicinska läkemedel framgår följande:

- Medlemsstaterna ska samla in relevanta och jämförbara uppgifter om försäljningsvolym och användning av antimikrobiella veterinärmedicinska läkemedel.
- Medlemsstaterna ska översända uppgifterna om försäljningsvolym och användning av antimikrobiella veterinärmedicinska läkemedel till läkemedelsmyndigheten. Läkemedelsmyndigheten ska analysera uppgifterna och offentliggöra en årsrapport.
- Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 146 för att fastställa närmare bestämmelser om hur uppgifter om antimikrobiella medel ska samlas in och hur dessa uppgifter ska överföras till läkemedelsmyndigheten.
- Kommissionen får genom genomförandeakter fastställa formatet och kraven för de uppgifter som ska samlas in i enlighet med denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 145.2.

Förhandlingarna om förordningen befinner sig i ett slutskede.

Sanktioner

Enligt Näringsdepartementet (mars 2015) finns det inga starka indikationer om brott mot antibiotikaregler. Det är förbjudet att använda antibiotika i tillväxtbefrämjande syfte i Sverige sedan 1986 och i hela EU sedan 2006. Det är dock inte förbjudet att använda antibiotika i syfte att förebygga sjukdom. När man bedömer att det är lämpligt att sätta in förebyggande behandling varierar mellan olika EU-länder. I Sverige görs det i princip uteslutande i samband med avancerad kirurgi på individnivå. Den möjligheten bör bevaras.

I många länder utanför EU är tillväxtbefrämjande antibiotika tillåtet och i många länder kan även den förebyggande behandlingen ifrågasättas. Sverige är synnerligen pådrivande både inom EU och internationellt för att få till stånd en ansvarsfull antibiotikaanvändning genom att i många olika forum framhålla att god djurhållning och djurvälstånd minskar sjukdomar och antibiotikabehov hos djur.

En djurägare som skickar ägg, honung, mjölk eller djur till slakt innan karenstiden gått ut får påföljder.

Utskottets ställningstagande

Minskad användning av antibiotika

Inledningsvis konstaterar utskottet att antibiotikaresistens är ett växande problem i EU. Bakterier som utvecklat motståndskraft, resistens, mot antibiotika bedöms av WHO som ett av de största hoten mot folkhälsan. Om resistensproblematiken breder ut sig finns risk att ett flertal allvarliga bakteriella sjukdomar inte går att behandla. Resistent bakterier äventyrar inte bara behandlingen av svåra bakterieinfektioner. Sjukvården är även beroende av effektiva antibiotika vid exempelvis cancerbehandlingar, transplantationer och operationer som innebär en ökad infektionsrisk. Uppkomsten av antibiotikaresistens påverkas av användningen av antibiotika då det gäller både människor och djur. Användning av antibiotika inom både sjukvård och veterinärvård gör att antibiotikaresistenta bakterier kan selekteras fram och spridas. Därför är det viktigt att antibiotika används rationellt och ansvarsfullt – bara när det behövs och på rätt sätt. Bakterier som har utvecklat resistens sprids på samma sätt som andra bakterier. Med ökad rörlighet hos människor, djur och livsmedel kan antibiotikaresistens spridas allt snabbare.

Utskottet ser positivt på att såväl den nuvarande regeringen som tidigare regeringar har arbetat för att motverka uppkomsten av resistent bakterier. När det gäller de svenska djuren har det systematiska och uthålliga arbetet lett till att svenska djur får minst antibiotika i hela EU, och därmed har Sverige ett fördelaktigt resistensläge bland djur, jämfört med andra europeiska länder. Trots detta noteras en ökning av antibiotikaresistens över tid i Sverige. Antibiotikaresistens är även ett hot mot bl.a. livsmedelsförsörjningen, och därför är det viktigt att på alla fronter kraftfullt arbeta för att minska antibiotikaanvändningen. Enligt utskottets mening är det därför

utomordentligt viktigt att regeringen intensifierar arbetet inom EU för att minska användningen av antibiotika i djurhållningen. Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2014/15:1243 (M) yrkande 2, 2014/15:2297 (M) yrkande 3 och 2014/15:2573 (C) yrkande 6. Utskottet utgår från att regeringen fortsätter att driva frågan om globala begränsningar av antibiotika i livsmedelsproduktionen i alla berörda internationella organ. När det gäller frågan om strategi för minskad import av kött konstaterar utskottet att regeringen har inlett ett arbete med en ny strategi för att motverka antibiotikaresistens. Utskottet anser därför att motion 2014/15:1243 (M) yrkande 1 kan lämnas utan vidare åtgärd.

EU-register om antibiotikaanvändning

Enligt utskottet är det väsentligt att informationen till konsumenter blir bättre. Utskottet anser dock att det pågående lagstiftningsarbetet på EU-nivå bör avvaktas. Utskottet förordar inte några ytterligare initiativ just nu och motion 2014/15:2453 (C) yrkande 5 bör därmed lämnas utan vidare åtgärd.

Sanktioner

Utskottet anser att det är väsentligt att de regler som finns efterlevs. Enligt vad som anförs ovan saknas dock starka indikationer om brott mot EU:s antibiotikaregler. Utskottet föreslår att motionerna 2014/15:806 (C) yrkande 3 och 2014/15:2453 (C) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd med det anförda.

Djurskyddslagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ny lagstiftning, översyn av den gällande lagstiftningen, en djurbalk, daglig tillsyn och beteskraV och brott mot djurskyddslagen.

Jämför reservationerna 3 (V), 4 (M, C, FP, KD) och 5 (SD).

Motionerna

Ny lagstiftning

Enligt kommittémotion 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 bör regeringen återkomma med förslag på en ny djurskyddslagstiftning baserad på djurskyddslagsutredningens förslag. För tre år sedan presenterades omfattande förslag från djurskyddslagsutredningen för att modernisera och förenkla den nuvarande lagstiftningen och ge förutsättningar för att djurväl-färdsproblem inte ska uppkomma. Lagändringar föreslogs för att främja respekten för djur med utgångspunkt i vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet.

I samma motion yrkande 3 föreslås att regeringen presenterar ett konkret förslag på hur djur inom livsmedelsindustrin ska ges möjlighet till utevistelse

och naturligt beteende. Stora förändringar måste göras för djuren inom livsmedelsindustrin. Endast i Sverige föds miljontals djur upp varje år, transporteras och slaktas för att bli mat åt människor.

I kommittémotion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 10 anförs att man behöver göra en översyn av djurskyddslagstiftningen. Det finns enligt motionärerna möjlighet att förenkla för djuruppfödaren utan att djurhälsan försämras. Syftet och målet med svensk djurskyddslagstiftning bör vara att djuren mår bra, men det behövs en mer målstyrd lagstiftning som säkerställer detta och där detta kan uppnås på olika sätt.

Enligt motion 2014/15:2099 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 behöver man införa en djurbalk för såväl vilda som tama djur. En djurbalk skulle göra det tydligare att se djur också som enskilda varelser, och inte bara som egendom om det rör sig om boskap eller husdjur. Djurägarna får således också en möjlighet att se exakt vilka förpliktelser de har gentemot sina djur, och jägare eller andra vilka förpliktelser de har gentemot våra vilda djur.

I kommittémotion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen (SD) yrkande 1 och motion 2014/15:2926 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 3 föreslås att all lagstiftning som rör djur ska samlas i en djurbalk. Svensk lagstiftning är i dag splittrad när det gäller djurens rättigheter. Genom att man samlar all lagtext som rör djur i en särskild djurskyddsbalk kan man åskådliggöra lagstiftningen samtidigt som man tydliggör och sätter fokus på djurens rättigheter.

Daglig tillsyn och beteskrav

I motion 2014/15:2567 av Gustaf Hoffstedt (M) uppmärksammas regelverket för djurhållning. Många mindre lantbrukare i skärgård- och kustnära miljö har sina djur ute på öar på sommarbete. En självklarhet är att djuren, var helst de befinner sig, ska ha tillgång till vatten och föda. Är detta något som behöver ses över dagligen ska det också utföras. Men i de fall detta behov inte finns, bör regelverket ses över så att daglig tillsyn inte krävs.

Enligt motion 2014/15:2613 av Lotta Olsson och Sten Bergheden (båda M), yrkande 1 behöver lagstiftningskravet på bete för nötkreatur ses över. I yrkande 2 anförs att det finns ett behov av att, för djurhälsans skull, anpassa beteskravet efter väder, vind och markförhållanden. Enligt yrkande 3 behöver djurägaren ges möjlighet att avgöra när det är lämpligast att ta ut djuren på bete. Motionärerna anser att vädret och hur tidig årstiden är påverkar miljön i våra beteshagar. Beteskraven för nötkreatur är i dagens lagstiftning alltför strikt reglerade eftersom väderförhållanden inte avgör när djuren ska ut på bete eller när djuren mår bäst i sina stallar.

Brott mot djurskyddslagen m.m.

I kommittémotion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås att förbudet mot sexuella handlingar med djur ska flyttas från djurskyddslagen till brottsbalken. I samma motion yrkande 11 framhålls att djurs juridiska status bör utredas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Ny lagstiftning

Som framgått ovan har den samlade djurskyddslagstiftningen varit föremål för en översyn. I utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) framhåller utredaren att det är viktigt att djurskyddslagstiftningen vilar på en tydlig etisk grund och har en stark förankring i samhället. Utredaren anser att det med en användning och ett hållande av djur medföljer en moralisk skyldighet att ta hänsyn till djurens behov och välfärd. En djurhållning måste enligt utredarens mening ge djuren en god djurvälfärd om den ska anses vara etiskt acceptabel. Med djurvälfärd avser utredaren såväl hälsa och biologisk funktion som beteendebehov och känslor. En god djurvälfärd innebär att djuren mår bra såväl fysiskt som psykiskt.

Att djuren ges en god djurvälfärd är inte enbart viktigt ur ett moraliskt perspektiv utan även ur ett folkhälsoperspektiv. Ett gott djurskydd, en god djurhälsa och en god folkhälsa är starkt förknippade med varandra. När djur ges en god djurmiljö och möjlighet att uttrycka naturliga beteenden leder det till friskare djur som inte behöver behandlas med läkemedel. Detta ger enligt utredarens mening en ovärderlig samhällsvinst i form av t.ex. låg antibiotikaresistens och säkra livsmedel för konsumenterna.

Utredaren presenterar i betänkandet ett förslag på en ny djurskyddslag och en ny djurskyddsförordning. Förslaget innebär att detaljeringsgraden i lagen och förordningen sänks och att mer detaljerade bestämmelser flyttas till Jordbruksverkets djurskyddsföreskrifter där de kan uppdateras och justeras i takt med forskning och utveckling. Vidare anser utredaren att Jordbruksverkets djurskyddsföreskrifter bör ses över, och lämnar förslag på hur detta bör göras. Utredaren föreslår att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att se över föreskrifterna i syfte att sänka detaljeringsgraden, öka målstyrningen och göra om föreskrifterna till allmänna råd där så är möjligt utan att sänka djurskyddsnivån. Utredaren föreslår dock inte någon generell sänkning av föreskrifternas detaljeringsgrad utan anser att denna måste bedömas utifrån de djurskyddsrisiker, behov och förutsättningar som ligger till grund för varje enskild bestämmelse. Alla föreskrifter ska vara baserade på vetenskap och beprövad erfarenhet, och förändringsarbetet ska bedrivas i samråd med bransch- och intresseorganisationer. För att stärka den vetenskapliga grunden anser utredaren att ett vetenskapligt råd ska kopplas till revisionen av föreskrifterna.

Syftet med den nya djurskyddslagen är enligt utredningen att säkerställa ett gott djurskydd och en god djurhälsa samt att främja respekten för djur och deras välfärd. Utredaren anser att respekten för djur är grundläggande för all djurhållning. I lagen ska det också anges att djur har ett egenvärde oavsett vilken nytta de har för människan, och att lagstiftningens bestämmelser ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag bereds i Regeringskansliet.

Daglig tillsyn och beteskrav m.m.

Utskottet har tidigare behandlat frågor som tillsyn av djur och beteskrav (se bet. 2011/12:MJU21 och bet. 2013/14:MJU10). I sammanhanget konstaterade utskottet att den svenska djurskyddslagstiftningen innehåller en mängd olika bestämmelser som inbegriper krav när det gäller allt från berikning av djurens miljö till behov av social kontakt, fysisk aktivitet och utevistelse. Kor för mjölkproduktion ska vistas på bete sommartid. Ett litet antal kor i mjölkproduktionen har emellertid inte möjlighet att gå på bete på grund av att gårdarna är byggda på sådana ställen att de inte kunde tillhandahålla bete när beteskravet trädde i kraft. De djurhållarna fick därför dispens. Vidare noterade utskottet att tjurar och kalvar inte omfattas av beteskravet, men att en hel del tjurar och kalvar ändå går på bete. Utskottet anförde också att det enligt myndigheter med sakkunskap på området och mot bakgrund av den struktur som råder i husdjursproduktionen, med stora enheter som inte alltid ligger i anslutning till tillräckligt stora betesmarker, är förenat med svårigheter att införa tvingande regler för betesgång för kalvar och tjurar.

I det ovannämnda utredningsbetänkandet föreslås att det i lagen införs krav på att djur ska ha daglig tillsyn. I all djurhållning finns risk att djur blir sjuka eller skadar sig och behöver vård, och utredaren anser att vård ska kunna ges inom en dag. Utredaren föreslår också att Jordbruksverket ges bemyndigande att föreskriva om undantag från kravet på daglig tillsyn i särskilda situationer.

Brott mot djurskyddslagen m.m.

I februari 2014 behandlade riksdagen regeringens proposition 2013/14:41 Ändringar i djurskyddslagen (bet. 2013/14:MJU14, rskr. 2013/14:151). Riksdagen antog regeringens lagförslag. Ändringarna innebär bl.a. att man införde ett förbud i djurskyddslagen (1988:534) mot att genomföra sexuella handlingar med djur. För att en person ska kunna straffas ska brottet ha begåtts uppsåtligt. Förbudet straffbeläggs i en ny bestämmelse i djurskyddslagen. Straffet utgörs av böter eller fängelse i högst två år. Överträdelse av förbudet ska kunna leda till djurförbud eller till att den berörda länsstyrelsen omhändertar djuret eller djuren. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2014.

I utredningsbetänkandet om en ny djurskyddslag förordas också en allmän översyn av brottsbalkens bestämmelse om djurplågeri. Djurplågeri och brott mot djurskyddslagen är åtskilda t.ex. i fråga om krav på uppsåt och djurlidande. Inom den översyn som förordas bör frågor om det inbördes förhållandet mellan djurplågeribrottet och brott mot djurskyddslagen utredas.

Utskottets ställningstagande

Som framgått ovan har djurskyddslagstiftningen varit föremål för en omfattande översyn. Resultatet har presenterats i utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75). Utskottet konstaterar att det finns regler för

daglig tillsyn och beteskraV, och frågan behandlas i det ovannämnda betänkandet. Förslagen är föremål för beredning inom Regeringskansliet. Utskottet ser fram emot att behandla regeringens förslag när beredningen är slutförd, och därmed föreslås att motionerna 2014/15:191 (V) yrkandena 1 och 3, 2014/15:2099 (SD) yrkande 1, 2014/15:2567 (M), 2014/15:2613 (M) yrkandena 1–3, 2014/15:2784 (SD) yrkande 1, 2014/15:2926 (SD) yrkande 3 och 2014/15:2976 (M) yrkande 10 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller sexuella handlingar med djur har en lagändring gjorts som innebär att ett förbud mot att genomföra sexuella handlingar med djur har införts. Lagändringen trädde i kraft den 1 april 2014. Vidare har en allmän översyn av brottsbalkens bestämmelser om djurplågeri förordats av den ovannämnda utredningen. Utskottet föreslår därmed att motion 2014/15:2784 (SD) yrkandena 4 och 11 lämnas utan vidare åtgärd.

Djurförsök

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en handlingsplan för att minimera antalet djurförsök.

Jämför reservation 6 (V).

Motionen

Enligt kommittémotion 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 behövs en handlingsplan för att minimera antalet djur i djurförsök. En sådan handlingsplan ska bestå av konkreta åtgärder för att minska antalet djur i försök. Antalet djur som utnyttjas i djurförsök måste minimeras. År 2000 utnyttjades ungefär 700 000 djur i försök. År 2012 låg antalet på en fortsatt hög nivå med drygt 720 000 djur i Sverige. Om man lägger till fiskar i försök ökar antalet med 4,5 miljoner. Djurförsök innebär att djur utsätts för lidande. En individ kan utnyttjas i samma försök i allt från en tidsperiod av timmar till flera år.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Under senare år har utskottet behandlat flera förslag som rör djurförsök. Förslagen har omfattat bl.a. definition av djurförsök, tillstånd, användningen av försöksdjur, ansvar för tillståndshavare och inrättandet av en central djurförsöksetisk nämnd. Vidare behandlades frågan om ett kompetenscentrum för alternativa metoder till djurförsök i enlighet med 3R-principerna (Replace, Reduce, Refine) och vissa förenklingar i etiska godkännanden som inte riskerade att inverka negativt på djurens välfärd. När det gäller frågan om ett kompetenscentrum för 3R-frågor beslutades att ett sådant skulle inrättas vid Jordbruksverket (se bet. 2011/12:MJU21 och bet. 2013/14:MJU14).

Den 20 november 2014 fattade regeringen ett beslut om ett uppdrag till Jordbruksverket att inleda bildandet av ett kompetenscentrum för 3R-frågor. I uppdraget ingår att redovisa hur ett 3R-center bör organiseras på Jordbruksverket. Vidare ingår att beskriva vilka uppgifter som ska utföras av centret i förhållande till verksamheten inom ramen för Jordbruksverkets nationella kommitté för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål och Jordbruksverkets förvaltningsuppgifter. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2015.

I landsbygdsminister Sven-Erik Buchts svar på interpellation 2014/15:156 om bl.a. en handlingsplan för att minska antalet djurförsök framgår att det är en mängd faktorer som avgör hur många försöksdjur som används. Användningen är starkt kopplad till den forskning som bedrivs i landet och hur stora resurser som ställs till förfogande inom de olika forskningsområdena. Det är väl känt att antalet djurförsök har varit förhållandevis konstant sedan början av 1990-talet trots att resurserna till forskningen har ökat.

Den svenska försöksdjursstatistiken kan vara svåröverskådlig och är inte så lätt att jämföra med andra länders. Den svenska definitionen av djurförsök är mer omfattande än den som gäller inom EU. Dessutom innehåller den svenska statistiken, till skillnad från i andra länder, uppgifter om hur många fiskar som ingått i s.k. provfisken, vilka bl.a. syftar till att kunna fastställa fiskekvoter. År 2012 användes totalt 5,3 miljoner försöksdjur i Sverige. Året innan var siffran 8,5 miljoner. Förklaringen bakom denna dramatiska nedgång är huvudsakligen just en minskning av provfisket.

Det är enligt ministern väsentligt att varje försöksdjur som används ska ha ett starkt skydd som minimerar dess lidande och att försöken ska planeras så att maximal information kan fås ut av så få djur som möjligt. Vidare behöver fler metoder som gör försöksdjur överflödiga utvecklas och tas i bruk. Det kompetenscentrum för 3R-frågor som nu etableras kommer i hög grad att bidra till detta.

Utskottets ställningstagande

Med det som redovisats ovan föreslår utskottet att motion 2014/15:191 (V) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Djurtransporter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om djurtransporter.
Jämför reservation 7 (SD).

Motionerna

I motion 2014/15:2509 av Carina Herrstedt och Richard Jomshof (båda SD) framhålls vikten av värdiga förhållanden vid djurtransporter. Sverige exporterar levande djur till utländska slakterier med mycket långa resor som följd. Långa resor orsakar stort lidande för djuren och många djur dör under dessa resor. I Sverige bör djurtransporter inom landet inte överstiga åtta timmar, men EU-reglerna stipulerar att djurtransporter får vara upp till 28 timmar långa, med endast en kort rast på vägen. Detta är en orimligt lång transporttid, och därför behöver man införa en åttatimmarsgräns för alla transporter inom Sverige och från Sverige oavsett destinationsort. Vidare bör antalet kontroller av de inhemska djurtransporterna öka kraftigt.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat transporter av levande djur bl.a. i betänkande 2010/11:MJU20. Utskottet framhöll att transportererna är stressande för djuren på flera sätt: dels själva transporten, dels i- och urlastningen. Djurskyddet Sverige samlade in 25 000 namnunderskrifter i en namninsamling för kortare djurtransporter och bättre förhållanden under transporten. Det finns få frågor som har så hög prioritet från djurskyddssynpunkt och som engagerar så många. Enligt utskottet räcker det inte med djurskyddskonferenser, utan nu krävs handling. Det finns redan många förslag på hur Sverige ska driva djurtransportfrågorna framåt.

När EU kommer att se över djurtransportsförordningen har Sverige en viktig roll när det gäller att kräva åtta timmars maxgräns också för transporter inom EU, som i dag kan vara mycket långa. Därutöver bör ytan som varje djur har till förfogande under transporten ses över och förbudet mot transport av sjuka djur implementeras. För transporter inom Sverige är det önskvärt att stödja utvecklingen av lokala och/eller mobila slakterier för att på så sätt kunna minska transporttiderna. Reglerna för nödslakt kan också behöva ses över. Än viktigare är att minska stressen vid i- och urlastning. När formella brister vid djurtransporter upptäcks ska detta leda till åtal, och för att ge transportörerna ekonomiska incitament att förbättra djurens villkor vid transporter bör sanktionsavgifter införas för slaktdjurtransporter med höga dödlighetstal. På grundval av dessa förhållanden föreslog utskottet ett tillkännagivande i frågan. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2010/11:MJU20, rskr. 2010/11:231).

I regeringens skrivelse 2014/15:75, Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen, uppges att ärendet bereds.

Det har även bedrivits utredningsarbete i frågan. Den 8 september 2011 fick Statens jordbruksverk och Nationellt centrum för djurvälstånd vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i uppdrag att ställa samman relevant forskning och lämna förslag till åtgärder om hur man kan minska stressen för djur vid transporter. Uppdraget redovisades den 31 maj 2012. I rapporten finns förslag inom ett antal områden som syftar till att minska stressen och öka djurvälståndet under transport (Jordbruksverket, SLU Redovisning av uppdrag om minskad stress för djur vid djurtransporter; L 2011/2398 2012-05-31).

När det gäller transporter mellan länderna regleras detta i transportförordningen (Rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97).

Bestämmelserna i förordningen omfattar i huvudsak krav på minsta utrymme för varje djur, tidsintervaller för vattning, utfodring och vila under transporten samt transporttidens maximala längd. Utöver bestämmelser om vägtransporter innefattar förordningen även tilläggsbestämmelser om transporter på järnväg, till sjöss och i luften. Medlemsländerna får inte ha mer eller mindre stränga krav än dem som ställs i förordningen när det handlar om djurtransporter mellan länderna. De gemensamma bestämmelserna gäller dock inte för transporter kortare än 50 kilometer.

Regeringen har (tillsammans med den danska regeringen) tagit upp frågan om djurtransporter som en övrig fråga vid jordbruks- och fiskerådets möte den 19 maj 2014. Vid mötet argumenterade regeringen för förkortade transporttider för djuren och för behovet av en lagstiftning som beaktar aktuella vetenskapliga rön på området (skr. 2014/15:75).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är väsentligt att djur inte utsätts för onödigt lidande under transporter, vilket också var grunden för utskottets förslag om tillkännagivande 2011. Riksdagen följde utskottets förslag. Utskottet utgår från att regeringen bedriver arbetet i enlighet med riksdagens tillkännagivande och återkommer med en redovisning av vidtagna åtgärder. Utskottet föreslår därmed att motion 2014/15:2509 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

Offentlig föreläsning av djur m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djur på cirkus, djurparker och delfinarier.

Jämför reservationerna 8 (V), 9 (SD) och 10 (SD).

Motionerna

Djur på cirkus

I kommittémotion 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5 uppmärksammas att cirkusnäringen behöver leva upp till djurskyddslagstiftningens krav när det gäller möjligheterna till naturligt beteende. Cirkusverksamhet bygger på att djur transporteras mellan platser och gör konster för publiken. Det innebär ofta omständigheter som orsakar stress för djuren och begränsar möjligheterna till naturligt beteende. I många fall blir utevistelsen begränsad till små och tillfälliga inhägnader, och i många fall förväntas djuren göra konster som är onaturliga för dem. Det finns starka skäl ur djurskyddssynpunkt att ytterligare begränsa antalet djurarter som får visas på cirkus.

Enligt motion 2014/15:411 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkande 1 behövs ett förbud mot att använda vilda och exotiska djur på cirkus. I yrkande 2 föreslås ett förbud mot att använda elefanter och sjölejon på cirkus. Det behövs också strängare djurskyddsregler för övriga domesticerade djur i cirkusverksamhet (yrkande 3). Motionären anser att omsorgen om de vilda cirkusdjuren är mycket knapphändigt reglerad i djurskyddslagen där det finns två portalparagrafer, ”att djuren inte ska utsättas för onödigt lidande” (2 §) och ”att djuren ska kunna leva ett arttypiskt beteende” (4 §), vilket inte tillgodoses inom dagens cirkusverksamhet. Själva grundidén med cirkus är att få djuren att göra saker de normalt inte gör i sitt fria beteende. Djuren fraktas runt, tvingas tillbringa sina liv i trånga utrymmen och blir ibland fastkedjade mellan uppträdandena. Djur på cirkusar visar i onormalt stor utsträckning symtom som tyder på psykiska störningar. I många länder i Europa har därför vilda och exotiska djur på cirkus förbjudits. Sverige bör följa denna utveckling.

I kommittémotion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås att användandet av icke domesticerade djur inom cirkusnäringen snarast ska fasas ut. I yrkande 7 i samma motion förordas att ett licenssystem för cirkusägare som vill hålla djur ska införas. Enligt yrkande 8 bör besiktningskrav på djurcirkusar kompletteras med oanmälda inspektioner.

Skötsel av icke domesticerade djur regleras av samma föreskrifter som djur i djurparker, dock med ett flertal undantag. Detta är orimligt, eftersom djurhållning i djurparker kan motiveras med såväl ett artbevarande som ett undervisande syfte och alltså har mer än ett rent underhållningsvärde för människor. I stället för att bevilja undantag där cirkusnäringen har svårt att

möta djurhållningskraven, bör därför de icke domesticerade djuren snarast fasas ut från våra cirkusar. Endast de cirkusägare som uppfyller vissa grundläggande krav ska beviljas tillstånd att hålla djur. Vid brott mot regelverken ska sådana licenser kunna dras in permanent. Dessutom bör de besiktningar som i dag sker efter beställning av cirkusägarna själva kompletteras med oanmälda inspektioner när det gäller både transporter och stationära förvaringsplatser.

Djurparker m.m.

I kommittémotion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 förordas att en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna ska genomföras för att säkerställa att de lever upp till fastställda regelverk. Djurparkerna har en undervisande och folkbildande roll i samhället som är viktig och arbetar dessutom artbevarande och deltar i en rad olika bevarande projekt. Ett antal larmrapporter de senaste åren har dock visat att det finns djurparker som brister i sina rutiner och som inte lever upp till fastställda regelverk.

Enligt motion 2014/15:2945 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) bör delfinier förbjudas. Motionärerna anser att delfinerna har dåliga förutsättningar att leva och uttrycka sitt naturliga beteende, främst på grund av de små ytorna som delfinier innebär. Delfiner kan i frihet dyka hundratals meter djupt och röra sig tiotals mil under samma dag. Delfinarierna innebär inte bara problem för delfinerna på grund av för liten yta att röra sig på, utan även ökad stress eftersom dessa intelligenta djur är mycket känsliga för höga ljud, vilket blir extra påfrestande i små bassänger med många, ofta högljudda besökare. I delfinier tvingas delfinerna blandas med varandra, vilket helt och hållet förändrar deras naturliga förhållanden.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Djur på cirkus

Bestämmelser om vilka djur som får föras från ort till ort för offentlig förevisning finns i 35 § djurskyddsförordningen (1988: 539) där följande redovisas:

Djur får inte föras omkring och förevisas offentligt i menagerier. Apor, rovdjur med undantag för tamhundar och tamkatter, säldjur med undantag för sjölejon, noshörningar, flodhästar, hjortdjur med undantag för renar, giraffer, kängurur, rovfåglar, strutsfåglar och krokodildjur får inte heller på annat sätt föras omkring och i samband därmed förevisas offentligt.

För cirkusar finns det vidare särskilda regler när det gäller kontroll. Före det att en cirkus har sin första föreställning för året ska länsstyrelsen inbesikta cirkusen, och en begäran om inbesiktning ska ha kommit in till länsstyrelsen senast 14 dagar innan första föreställningen. Detta framgår av 36 § djurskyddsförordningen (1988:539) och 6 § i Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:3) om cirkusdjur (cirkusföreskriften).

Av samma föreskrifter framgår att när det sker förändringar i djurbeståndet eller i utrustningen som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt ska detta också anmälas och kontrolleras av länsstyrelsen. Kontrollen ska göras av den länsstyrelse i vars län cirkusen befinner sig. Vid en begäran om inbesiktning eller kontroll ska cirkusen t.ex. presentera antalet cirkusdjur av varje djurslag som medföljer cirkusen.

Om kontrollmyndigheten upptäcker allvarliga eller upprepade brister i djurhållningen kan den förbjuda cirkusen att påbörja eller fortsätta sin turné. Detta framgår av 5 § i ovannämnda föreskrifter.

Enligt artskyddsförordningen krävs det tillstånd av länsstyrelsen för att få förevisa djur av vilda arter. Vid all offentlig förevisning av arter som finns listade i bilaga A till EU:s Citesförordning krävs det dessutom intyg från Jordbruksverket.

Enligt utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag är förutsättningarna för att skapa en god djurvälstånd i cirkusverksamhet begränsade på grund av att cirkusverksamheten är kringflyttande och att ytorna att hålla djuren på är begränsade. Olika djurarter har olika behov, vilket gör dem mer eller mindre lämpliga att använda i cirkusverksamhet. Generellt anser utredaren att framför allt domesticerade djur bör användas vid cirkus.

Utredaren anser att cirkusar varken är eller bör vara undantagna från kravet på att djuren ska kunna bete sig naturligt. Kravet på naturligt beteende omöjliggör dock att vissa djur hålls och används i cirkusverksamhet. Man föreslår därför att sjölejon och elefanter förbjuds i cirkusverksamhet eftersom dessa djurs behov av naturligt beteende inte kan tillgodoses vid cirkushållning. Att hålla och förevisa djur vid cirkus innebär stress för djuren och begränsade möjligheter att tillgodose djurens behov av naturligt beteende på grund av de begränsade ytor som djuren hålls på. Alla djurarter är därför inte lämpliga att använda i cirkusverksamhet. Jordbruksverket bör enligt utredaren även se över sina föreskrifter för djurhållningen vid cirkusar. Utredaren föreslår att det i lagen ska framgå vilka djur som inte ska få hållas på cirkus.

Vetenskap och beprövad erfarenhet ska ligga till grund för bestämmelser om vilka djur som bör få hållas på cirkus och de villkor som bör ställas för hållandet där. Utredaren anser därför att Jordbruksverket ska ges ett bemyndigande att i föreskrifter reglera och förbjuda viss djurhållning på cirkus om den inte anses uppfylla kraven på t.ex. naturligt beteende.

Djurparker

Djurskyddslagens (1988:538) och djurskyddsförordningens (1988:539) föreskrifter och myndighetsföreskrifter om hur djur ska hållas och skötas på ett bra sätt gäller även djurparksdjur, och djurparkerna omfattas av myndigheternas djurskyddstillsyn (se bet. 2013/14:MJU10). EG-direktivet (1999/22/EG) om hållande av vilda djur i djurparker och artskyddsförordningen (2007:845) är andra regelverk som reglerar djurskyddet i djurparkerna.

Djurparkerna har enligt djurskyddslagen skyldighet att ha en god djurmiljö för djuren och att sköta djuren på ett sätt som främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Svenska Djurparksföreningen är en medlemsorganisation som representerar djurparker, akvarier, tropikhus och liknande.

Från och med den 1 januari 2009 är det länsstyrelserna som ansvarar för kontrollen av djurparkernas djurhållning. Till sin hjälp i detta arbete har länsstyrelserna Jordbruksverket, som kan meddela bestämmelser om hur kontrollen ska utövas samt bistå med råd, stöd och vägledning. Djurparker är skyldiga att arbeta för att bl.a. bevara den biologiska mångfalden, sprida budskapet om bevarandet av den biologiska mångfalden och föra register över parkens djurbestand. De djurparker som är anslutna till Svenska Djurparksföreningen och Europeiska djurparks- och akvarieförbundet (EAZA) följer dessutom egna interna bestämmelser.

Utskottet behandlade i sitt betänkande 2013/14: MJU10 frågor som rör djurparker. I sammanhanget framgår att enligt uppgift från dåvarande Landsbyggsdepartementet har Svenska Djurparksföreningen internt utrett frågor om kritik mot djurhållningen och om regelverket har följts på de olika djurparkerna. De har haft interna inspektioner och översyner och har arbetat med frågor om etik och rutiner internt. Länsstyrelserna har bildat en egen samarbetsgrupp. Jordbruksverket har samarbetat med både länsstyrelserna och djurparkerna, både tillsammans och var för sig. Jordbruksverket har startat en referensgrupp med de berörda myndigheterna och näringen gemensamt. Även i andra europeiska länder har frågan om djurskyddet i djurparker uppmärksamats. Den europeiska djurparksorganisationen EAZA har inspekterat Sveriges medlemsparker. Detta arbete pågår under flera år och resultatet är inte offentligt. Europeiska kommissionen har tagit fram en handledning med goda exempel på införlivandet av det s.k. zoodirektivet (1999/22/EG).

Av det ovannämnda utredningsbetänkandet framgår att när det gäller hållande av djur i djurpark föreslås att krav på förprovning ska omfatta djurhållning som är yrkesmässig eller bedrivs i större omfattning. Utredaren anser också att något av det viktigaste i det förebyggande djurskyddsarbetet är att ge djuren en god levnadsmiljö. Utredaren är medveten om att förprovning innebär en viss administration men anser att den är välmotiverad ur djurskyddssynvinkel och helt nödvändig för att bibehålla den djurskyddsnivå som vi har i Sverige (se ovan). Att ha ett krav på godkännande innan en djurpark får öppna är enligt utredaren rimligt från djurskyddssynpunkt, och redan i dag finns krav på att anläggningen ska godkännas innan den tas i bruk.

Enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2009:92) om djurhållning i djurparker m.m. ska bassängytan för delfin vara minst 800 kvadratmeter och bassängens djup ska vara minst lika med den aktuella artens kroppslängd. Djuphål med minst två gånger kroppslängden ska finnas. Bassängerna ska ha oregelbundna väggar och vågdämpande kanter, och det ska finnas avskiljningsmöjligheter. Enligt föreskrifterna ska den som ansvarar

för djurhållningen och för den övergripande skötseln av djuren vid anläggningen ha lämplig utbildning eller erfarenhet av aktuella djurslag.

En veterinär ska finnas som svarar för sjukdomsförebyggande åtgärder, veterinärmedicinsk rådgivning och behandling, journalföring, rådgivning i djurskydds- och smittskyddsfrågor, upprättande av hygienprogram, provtagningar, fodersammansättning och övriga skötselfrågor. Veterinären ska besöka anläggningen regelbundet, dock minst varje kvartal. Vidare ska en djurparkszoolog finnas på de djurparker som visar delfiner. Zoologen ska svara för rådgivning om utformning och berikning av miljön, antal och sammansättning av djur i djurutrymmen, avel, djurskyddsfrågor, fodersammansättning och övriga skötselfrågor samt svara för förande av en uppdaterad djurförteckning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att flera motionsyrkanden berörs av de förslag som har lämnats av utredningen om en ny djurskyddslag. Som redovisats ovan pågår beredning av utredningsbetänkandet inom Regeringskansliet. I avvaktan på att detta arbete slutförs föreslår utskottet att motionerna 2014/15:191 (V) yrkande 5, 2014/15:411 (FP) yrkandena 1–3, 2014/15:2784 (SD) yrkandena 6–9 och 2014/15:2945 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

Hästar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förutsättningar för hästbranschen, dispens från taggträdsförbud, certifiering av hovslagare och värdegrund för tävling med häst.

Motionerna

Hästhållning

I motion 2014/15:305 av Cecilia Widegren (M) anförs att god djuromsorg och långsiktiga förutsättningar för hästhållning är helt avgörande för hästbranschens fortsatta långsiktiga utveckling. I dag är intresset starkt växande vilket också gäller antalet hästar i Sverige. En alltför snabb utfasning av spiltor skulle utgöra ett hot för vissa ridskolors och turridningsverksamheters konkurrenskraft samt tvinga företag och organisationer att dra ned på eller lägga ned sina verksamheter.

Enligt motion 2014/15:1550 av Josef Fransson (SD) behövs tydliga regler om vilka skäl som ska ligga till grund för dispens från förbudet mot hästhållning på marker som inhägnas med taggtråd. Taggträdsstängsel får sedan den 1 januari 2010 inte användas för hästar. I vissa fall kan dispens från

denna regel medges. En sådan dispens bör kunna utfärdas för t.ex. brukshästar som har ett lugnt temperament om de betar på stora ytor och omgärdas av ett spänt, synligt och väl underhållet taggstängsel.

Certifiering av hovslagare

Enligt motion 2014/15:298 av Cecilia Widegren (M) bör en certifiering av hovslagare införas. Under de senaste åren har intresset för både hästsport och hästturism ökat. När hästar används mer och mer ökar behovet av att säkerställa att de får tillgång till omsorg och vård av hög kvalitet. En avgörande faktor för hästarnas välmående är tillgången och kvaliteten på kunniga hovslagare.

Värdegrund för tävlingar med häst

Enligt motion 2014/15:306 av Cecilia Widegren (M) yrkande 5 bör värdegrunderna fortsätta att utvecklas för tävlingar med häst.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Hästhållning

Enligt djurskyddslagen ska djur hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Jordbruksverket har bemyndigande att bestämma om detaljerade regler om hästhållning.

I de nu gällande föreskrifterna finns krav på att anläggningar med uppställningsformen (spiltor) inte får byggas. Det är dock fortfarande tillåtet att använda befintliga spiltor. Hästar ska hållas i lösdrift. För häststallar gäller krav på lösdrift även vid till- och ombyggnationer. Hästar får inte hållas bundna i spilta mer än sammanlagt 16 timmar per dygn (DFS 2007:6). Uppbindning i spilta innebär en fixering som hindrar hästen från att utföra vissa beteenden som att röra sig och klia sig. Hästar rör sig normalt under större delen av dygnet. Hästars fysiologiska behov av rörelse kan kopplas till förbättrad blodcirkulation och tarmmotorik. Brist på rörelse ökar risken för stereotypa beteenden.

I utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag föreslås att det i lagen införs krav på att alla djur ska hållas lösgående. Med lösgående avses att djur ska hållas så att de kan röra sig fritt i en inhägnad, box eller likande utrymme. Detta betyder att djur inte får hållas bundna annat än tillfälligtvis, som t.ex. vid olika former av skötsel, hantering och rastning. För att uppbundna system ska kunna fasas ut i rimlig takt föreslås att Jordbruksverket får ett bemyndigande att föreskriva om undantag.

Stall och andra förvaringsutrymmen ska vara så rymliga att alla djur kan röra sig obehindrat och inte hindra djuren från att bete sig naturligt.

Djurens behov av komfort ska också tillgodoses så att djuret kan vila på ett för djurarten lämpligt sätt. För många djur krävs det t.ex. att det finns ett bekvämt underlag och tillräckligt med plats för att alla djur ska kunna ligga ned samtidigt. Utredaren anser att Jordbruksverket, liksom i dag, ska ha rätt att meddela ytterligare föreskrifter om hur djur ska hållas och skötas, hur stall ska vara utformade osv.

När det gäller frågan om förbudet mot att använda taggtråd är syftet att motverka att hästarna fastnar i taggtråden. Skadorna kan bli mycket omfattande om en häst fastnar i taggtråden. Enligt uppgifter från Näringsdepartementet i mars 2015 har Jordbruksverket inga planer på att ändra reglerna.

Certifiering av hovslagare

Lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, som trädde i kraft den 1 januari 2010 ersatte lagen (1994:844) om behörighet att utöva veterinäryrket (prop. 2008/09:94, bet 2008/09:MJU20, rskr. 2008/09:197).

Genom den nya lagen ökades antalet behörighetsreglerade yrken inom djurens hälso- och sjukvård. Bland annat infördes möjlighet till legitimation för djursjukskötare. För hovslagare och för vissa yrkesgrupper med legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) infördes behörighetsreglering genom godkännande. De behörighetsreglerade yrkesutövarna benämns djurhälsopersonal.

När det gäller hovslagare anges i propositionen bl.a. att det är betydelsefullt att hovslageriverksamhet bedrivs på ett djurskyddsmässigt godtagbart sätt eftersom oriktigt utförda ingrepp kan medföra skada och lidande för djuren. Den dåvarande regeringen bedömde att yrkesrollen motsvarar de krav som bör ställas på ett legitimationsyrke. Man införde en behörighetsreglering av hovslagare genom ett godkännandeförfarande. Denna innebär att en godkänd hovslagare tillhör djurhälsopersonalen.

Utskottet anförde vid sin behandling att man ansåg att det är angeläget att de hovslagare som behörighetsregleras genom godkännande har en gedigen utbildning och dokumenterad praktisk erfarenhet av hovslagaryrket på det sätt som redovisas i propositionen. Rätten till godkännande bör som föreslås i propositionen knytas till hovslagarexamen.

Värdegrund för tävlingar med hästar

Hästnäringen enades hösten 2010 genom beslut i Hästnäringens representationsråd om en gemensam värdegrund för träning och tävling med häst enligt följande:

- Hästens välbefinnande kommer alltid i första hand.
- Alla som på ett eller annat sätt har hand om hästar ska agera på ett sådant sätt att hästen skyddas mot skada och inte far illa vid träning och tävling.

- Ingen häst får tränas eller tävlas med metoder som skadar eller skrämmer hästen.
- Hästen ska tränas och tävlas i enlighet med utbildningsnivå och förmåga.
- Hästar får inte medicineras eller på andra sätt påverkas i syfte att förbättra prestationsförmågan eller för att dölja skador.
- Hästen ska vara frisk, i god kondition och väl förberedd för tävlingstillfället.
- Sportutövarnas förhållningssätt gentemot hästen ska präglas av kunskap och respekt.
- Det är utövarnas ansvar att kontinuerligt utbilda sig själva och sina hästar.
- Doping, alkohol och andra droger hör inte hemma i hästsporten.
- Vid tävling ska hänsyn tas till medtävlade och deras hästar.
- Kamratskap och samarbetsvilja är av största vikt.

Representationsrådet som har utvecklat värdegrunden består av flera organisationer, bl.a. ATG, Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska Ridsportförbundet, Svensk Travsport, Svensk Galopp, Svenska Hästavelsförbundet, Avelsföreningen för den Svenska Varmblodiga Hästen och Svenska Islandshästförbundet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Jordbruksverket har bemyndigande att bestämma om detaljerade regler om hästhållning. Utskottet anser att det är väsentligt att djur hålls i en god djurmiljö i enlighet med djurskyddslagen. Det är förstås viktigt att även arbetshästar har ett gott djurskydd och skyddas från sådana skador. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2014/15:305 (M) och 2014/15:1550 (SD).

När det gäller certifiering av hovslagare och värdegrund för träning och tävling med häst hänvisar utskottet till det ovan anförda. Motionerna 2014/15:298 (M) och 2014/15:306 (M) yrkande 5 och kan därmed lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses vara tillgodosedda.

Slaktmetoder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om slakt på bete, nödslakt, importförbud av kött och obedövad slakt.

Jämför reservation 11 (SD).

Motionerna

Slakt på bete och nödslakt

I motion 2014/15:304 av Cecilia Widegren (M) uppmärksammas att många djur blir stressade av transport. Ett sätt att minska stressen är att införa möjligheten att avliva t.ex. nötkreatur hemma i hagen. Detta är inte tillåtet i dag, utan förbjuds i en EU-förordning. I Tyskland har man dock tagit ett beslut om att tillåta avlivning i hage för främst frigående nötkreatur. Därför vore det önskvärt om det går att verka för ett liknande undantag i Sverige eller om möjligt en justering av EU-förordningen.

Enligt motion 2014/15:2627 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C) behöver dagens regelverk för att möjliggöra en fungerande nödslakt ses över. I dag fungerar inte nödslakt på samma sätt som den gjorde tidigare. Dagens nödslakt är mer att betrakta som ren kadaverhantering. För att få skicka ett djur till slakteriet måste det vara helt friskt och levandebesiktigas av veterinär innan slakt. Ibland händer det olika saker som omöjliggör en ordinarie transport men som inte påverkar köttkvaliteten. Djurägaren får stå för kostnaden för att djur fraktas långa sträckor i stället för att få ersättning för ett slaktat djur.

Religiös slakt

I motion 2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (båda SD) yrkande 1 föreslås att regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning. I yrkande 4 i samma motion begär motionärerna att den svenska regeringen ska inta en stark hållning gentemot EU och kräva generella förbud mot obedövad slakt inom hela unionen. Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats utan att veta om det, dvs. kött från djur som plågats ihjäl. Slaktmetoderna innebär kortfattat att djuren slaktas och avblodas helt utan bedövning, vilket innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest.

I kommittémotion 2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 4 föreslås ett importförbud för animalieproduktion som utsätter djur för systematiskt onödigt lidande och som väsentligt strider mot intentionerna med svensk djurskyddslagstiftning. Motionärerna anser att det är allra mest angeläget med ett stopp för importen av kött från djur som slaktats helt utan

bedövning. Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats, ofta utan att veta om det. I vissa europeiska länder slaktas t.ex. alla får och lamm utan bedövning, men i Sverige är det fortfarande förbjudet med obedövad slakt.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Slakt på bete och nödslakt

Reglerna för vilka djur som tillåts nödslaktas är stränga – i princip får endast ett för övrigt friskt djur som råkat ut för en olycka och där transporten till slakteri kan förväntas orsaka lidande för djuret nödslaktas, exempelvis vid en allvarlig fraktur. Levandedjursbesiktning är ett krav för alla djur som ska bli livsmedel – även vid nödslakt. De gemensamma EU-reglerna infördes för att ingen ska bli sjuk av maten på den inre marknaden. Det är alltså livsmedelssäkerheten som är avgörande här. Det är tillåtet att avliva djur, förutom ovannämnda undantag, i deras hemmiljö, men då får de inte bli livsmedel på EU-marknaden. Aktuella regler på området är EU-harmoniserade. Den nuvarande lagstiftningen är förordningarna 852/2004/EG, 853/2004/EG och 854/2004/EG.

Inom EU pågår ett arbete med att anta nya förordningar enligt det s.k. hygienpaketet. Grundregeln är att djur som ska bli livsmedel ska avlivas och slaktas på ett godkänt slakteri. Ett sådant kan vara ett gårdsslakteri eller ett mobilt slakteri.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om att avliva slaktdjur på bete. Utskottet har fått uppgifter från dåvarande Landsbygdsdepartementet om att Sverige har drivit frågan om avlivning på ursprungsplatsen – på gården – av extensivt uppfödda nötkreatur, dvs. nötkreatur som går ute hela året. Vi har dock inte fått gehör för detta eftersom grundregeln enligt EU:s regler på området är att djur som ska bli livsmedel ska avlivas och slaktas på ett godkänt slakteri. Endast hägnat vilt, bison, nödslaktade djur och tama fjäderfän får avlivas på annan plats.

Näringsdepartementet bekräftar i mars 2015 dessa uppgifter och tillägger att frågan om att öppna för avlivning på ursprungsplatsen för nötboskap återkommande har diskuterats inom EU och att ett stort antal medlemsstater har stött förslag till regeländringar för att möjliggöra detta. Sverige har aktivt försökt möjliggöra avlivning på ursprungsplatsen (gård) av extensivt uppfödda nötkreatur, dvs. nötkreatur som går ute hela året, i enlighet med de regler som gäller för hägnat vilt och bison.

Tyskland har till kommissionen anmält (2008) och sedan infört (2011) nationella regler som tillåter avlivning på ursprungsplatsen av vissa nötkreatur. Reglerna hänvisar till hygienpaketets förordningar om hägnat vilt och bison. Kommissionen säger sig dock inte ha sett den tyska anmälan och har uppmanat Tyskland att skicka in anmälan igen.

Religiös slakt

Utskottet har tidigare behandlat frågan om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning (se 2011/12:MJU21). Utskottet har bl.a. uppmärksammat att en politisk överenskommelse nåddes inom EU i jordbruksrådet i juni 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning (rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning). Förordningen trädde i kraft den 8 december 2009 och tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2013.

Av artikel 4 i förordningen framgår att djur endast får avlivas efter bedövning. Bedövningen ska ske i enlighet med de metoder och de särskilda krav för tillämpningen av dessa metoder som anges i en bilaga till förordningen. Avsaknad av medvetande och känsel ska bibehållas till dess att djuret är dött. Av samma artikel framgår att kraven på bedövning inte gäller djur som slaktas med särskilda metoder som påbjuds av religiösa riter, under förutsättning att slakten äger rum i ett slakteri. Utskottet kunde således konstatera att enligt förordningen ska alla djur bedövas före slakt, men att det finns ett undantag för djur som slaktas enligt metoder som påbjuds av religiösa riter.

Utskottet har även påpekat att djur enligt den svenska djurskyddslagen alltid ska bedövas före slakt, och det finns inte några undantag för religiösa slaktmetoder som koscher- och halal-slakt (14 § djurskyddslagen). Detta kommer inte att ändras när den nya förordningen börjar gälla.

Utskottet noterar att frågan om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning kom upp i slutskedet av förhandlingarna om ändringar i förordningen om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011).

Detta resulterade i att skäl 50 infördes i den förordningen. I skäl 50 står följande: ”Konsumenterna i unionen visar allt större intresse för hur unionens djurskyddsbestämmelser tillämpas i samband med slakt, till exempel om djuren bedövas innan de slaktas. Därför bör man i samband med en framtida unionsstrategi för djurskydd och djurs välbefinnande överväga en studie om lämpligheten i att ge konsumenterna relevant information om bedövning av djur.” Utskottet noterade vidare att kommissionen i sitt meddelande om EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 utöver det planerade förenklade regelverket föreslår att det utvecklas verktyg för att förbättra medlemsstaternas efterlevnad av reglerna, att det ges stöd till internationellt samarbete och att konsumenterna och allmänheten ges lämplig information. I detta sammanhang kommer kommissionen även att undersöka frågan om märkning i enlighet med överenskommelsen om lagförslaget om livsmedelsinformation. Kommissionen nämner också särskilt att i förekommande fall kommer konsekvenserna för de grundläggande rättigheterna, särskilt religionsfriheten, att bedömas noggrant. Inom ramen för EU:s strategi för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015 har kommissionen tagit initiativ till att genomföra en undersökning om märkning

av kött från djur som har slaktats utan bedövning, och resultatet var tänkt att presenteras 2013.

Enligt uppgifter från dåvarande Landsbygdsdepartementet har frågan om livsmedelsmärkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning diskuterats i samband med beredning av strategin för djurskydd och djurs välbefinnande 2012–2015. Sverige tog dessutom upp problemet med slakt utan bedövning som inte är religiöst motiverad som en övrig fråga på jordbruks- och fiskerådets möte den 14–15 maj 2012. Den dåvarande regeringen ville uppmärksamma kommissionen och de andra medlemsstaterna på att undantaget i artikel 4 utnyttjas av ekonomiska skäl, vilket strider mot lagstiftningens syfte. Man uppmanade kommissionen att öka sina ansträngningar för att komma till rätta med detta problem och föreslog även ett antal möjliga åtgärder. Bland annat föreslogs gemensamma riktlinjer för hur slakten bör gå till, ett harmoniserat förfarande för godkännande och kontroll av aktörer som utför slakt utan bedövning samt riktade inspektioner i medlemsstaterna utförda av kommissionens granskningsorgan FVO för att se till att den gemensamma lagstiftningen efterlevs. Regeringen konstaterade vid samma tillfälle att märkning skulle kunna vara ett verktyg i arbetet med att minska överutnyttjandet av undantaget, och man framhöll därför att man från svenskt håll ser fram emot att ta del av kommissionens rapport om märkning.

Utskottet ansåg att krafttag behövs för att se till att de gällande reglerna om slakt följs inom EU och välkomnar därför att den förra regeringen lyfte denna fråga. Utskottet ansåg också att det var mycket otillfredsställande att det inom EU saknas stöd för krav på märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning, eftersom utskottet anser det vara av stor vikt att konsumenterna kan välja kött från djur som har bedövats före slakt. Den undersökning om märkning av kött från djur som har slaktats utan bedövning som kommissionen genomför och som skulle ha presenterats 2013 är därför viktig i det fortsatta arbetet. I detta arbete bör regeringen driva frågan om konsumenters rätt att genom märkning få information om huruvida köttet de köper kommer från djur som har bedövats före slakt.

Dessa ställningstaganden låg sedan till grund för ett förslag till riksdagen om ett tillkännagivande. Riksdagen följde utskottets förslag.

Enligt regeringens skrivelse 2014/15:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser framgår att frågan bereds. Europeiska kommissionen har tagit initiativ till en undersökning om märkning av kött från obedövad slakt. Regeringen inväntar kommissionens rapport. Rapporten skulle ha presenterats under 2013, men har ännu inte publicerats. Avsikten är att gemensamma EU-bestämmelser ska diskuteras med utgångspunkt i den kommande rapporten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Sverige driver frågan om bl.a. nödslakt för nötkreatur inom EU-samarbetet och föreslår därför att motionerna 2014/15:304 (M) och 2014/15:2627 (C) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller importförbud mot kött från djur som har slaktats utan bedövning vill utskottet påpeka att det inte är möjligt att införa något generellt förbud mot import enligt det internationella regelverket inom WTO. En av hörnstenarna i det internationella handelsarbetet är att varje land har rätt att bestämma över sina egna produktions- och processmetoder och att importhindrande åtgärder inte får vidtas om det inte finns fara för hälsan bland djur och människor i det importerande landet. I övrigt hänvisar utskottet till att frågan om märkning av kött från obedövad slakt är under beredning. Utskottet föreslår därmed att motionerna 2014/15:1026 (SD) yrkandena 1 och 4 samt 2014/15:2780 (SD) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Pälsdjursuppfödning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om reglering av minkars möjligheter till naturligt beteende vid uppfödning, importförbud av pälsvaror och minknäring.

Jämför reservation 12 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 föreslås att riksdagen beslutar att det i djurskyddslagen ska införas en ny paragraf 4 a §, med följande lydelse:

”4 a § Minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt av att periodvis vara ensamma kan tillgodoses. Minkar ska dessutom ha tillgång till vatten att simma i. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för hållande av mink för pälsproduktion.”

Enligt motion 2014/15:2927 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 1 bör man införa en paragraf i djurskyddslagen (1988:534) som klart och tydligt föreskriver att minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras naturliga behov av att springa, klättra och simma tillgodoses. I samma motion yrkande 2 föreslås att ett importförbud införs för pälsvaror från länder som inte lever upp till de krav som föreskrivs i svensk djurskyddslagstiftning. Motionärerna anser att den svenska djurskyddslagstiftningen inte efterlevs inom minknäringen. Det finns i dag mycket stora problem på en majoritet av de svenska minkfarmerna. Minkfarmerna saknar enkla föremål för sysselsättning i minkarnas burar, burar som för övrigt är mindre än en tredjedels kvadratmeter, vilket ska jämföras med det utrymme minken är van vid i sin naturliga miljö. Det finns också stympade och blödande djur på grund av för trånga burar, sjuka djur med

rinnande ögon och öron, medvetslösa och döda djur, stereotypa beteenden och en hög stressnivå, burar fulla med stora mängder avföring, miljöfarligt gödselläckage innehållande kväve och fosfor, döda minkar som ligger oskyddade och kannibalism.

I motion 2014/15:1085 av Åsa Coenraads (M) yrkande 1 anförs att det är viktigt att försvara näringsfriheten för svenska företag. Känslorargument och ideologi bör inte kunna äventyra näringsfriheten för välskötta och seriösa näringar. Enligt yrkande 2 bör svenska företag fortsätta att utvecklas och stärkas genom företagsvänlig politik. I yrkande 3 framhålls att arbetstillfällen som gynnar avfolkningsbygder, gröna näringar och tillväxt samt stärker svensk export är bra för Sverige. Enligt yrkande 4 är Sverige världsledande i djurvälstånd inom minklantbruk. Sverige bör även i fortsättningen vara ett föredöme för andra länder inom bl.a. EU och arbeta för att andra länder höjer sig till Sveriges goda nivå när det gäller djurskydd. På minknäringens område betalar sig god djurvälstånd ekonomiskt eftersom det ger god avkastning och tillväxt för ekonomiskt trängda lantbruk och småföretag på landsbygden som annars skulle ha haft svårt att överleva.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Den 16 mars 2006 lämnade den dåvarande regeringen proposition 2005/06:197, Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning till riksdagen. Propositionen innehöll ett förslag till ändring i djurskyddslagen (1988:534). Ändringen innebär att kraven på djurhållningen vid uppfödning av minkar för pälsproduktion skulle skärpas genom att det i lagen preciseras att minkar ska hållas så att deras behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt av att periodvis vara ensamma kan tillgodoses. Det angavs dessutom att minkar ska ha tillgång till vatten att simma i. Ytterligare föreskrifter om villkoren för hållande av mink för pälsproduktion fick meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, den dåvarande Djurskyddsmyndigheten.

Eftersom skärpningen av djurskyddsbestämmelserna väntades få ekonomiska konsekvenser för företag inom minknäringen gjorde den dåvarande regeringen bedömningen att företag som tvingas upphöra med sin verksamhet skulle kunna få ersättning. Den närmare utformningen av ersättningen skulle utredas i särskild ordning. Lagen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2007. Beträffande verksamheter som påbörjats före ikraftträdandet skulle lagen dock tillämpas först fr.o.m. den 1 januari 2009.

Beredningen av propositionen hann inte slutföras innan valet 2006 på grund av att notifieringsprocessen drog ut på tiden. Efter valet blev det förändrade majoritetsförhållanden i riksdagen och en ny regering tillträdde.

Den 28 november 2006 behandlade utskottet den ovannämnda propositionen. Utskottet avstyrkte propositionen. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2006/07:MJU3, rskr. 28).

Under senare år har utskottet behandlat motionsförslag om minknäringen vid flera tillfällen, senast våren 2014 (bet. 2013/14:MJU10). Motionsförslagen har lämnats utan vidare åtgärd i avvaktan på beredning av utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag.

I utredningsbetänkandet konstateras att förändringar inom pälsbranschen har inneburit att 90 procent av de minkfarmer som fanns 1988 har försvunnit. De återstående 70 farmerna producerar dock 40 procent av den mängd skinn som tillverkades 1988. Farmerna har alltså blivit mycket större. Vidare finns det endast två chinchillafarmer och inte några rävfarmar kvar enligt utredaren. Utredarens bedömning är att pälsdjursbranschen är den djurhållningsbransch som har ifrågasatts mest när det gäller att leva upp till kravet på naturligt beteende för djuren. Mot bakgrund av de rapporter och utredningar som har gjorts på området anser utredaren att kritiken har varit befogad. Flera undersökningar och utredningar har konstaterat att åtgärder måste sättas in för att säkerställa djurens välfärd. Om inte det sker bör minknäringen helt eller delvis läggas ned. Utredaren delar denna syn.

I utredningen redovisas det då pågående arbetet vid Jordbruksverket för att ta fram nya föreskrifter som bygger på den senaste forskningen och en lägesbild av näringen från 2010. Pälsdjursföreskrifterna har nya krav som ska ge djuren en bättre miljö och större möjligheter att uttrycka sina naturliga beteenden. Om de nya reglerna inte leder till att djurens uppvisande av onormala beteenden minskar i den omfattning man har förväntat sig kräver föreskrifterna att en åtgärdsplan tas fram. Om inte heller denna minskar de onormala beteendena till en acceptabel nivå måste den enskilda farmen upphöra med sin produktion. Detta innebär att endast anläggningar som håller djuren på ett sätt som är acceptabelt ur djurskyddsperspektiv kommer att kunna fortsätta med sin produktion. De nya pälsdjursföreskrifterna var på förslag vid denna tidpunkt och fick stöd av utredaren.

Utredaren föreslår att begreppet naturligt beteende klargörs i den nya lagen genom att det anges att djur ska hållas och skötas på ett sådant sätt att de ges möjlighet att utföra sådana naturliga beteenden som djuren är starkt motiverade för och som ger djuren en funktionell återkoppling, dvs. minskar djurets motivation att utföra beteendet i fråga. Dessa beteenden begränsas dock till beteende som relaterar till djurens behov av rörelse, vila, komfort, sysselsättning, födosök och socialt umgänge. Med sysselsättning avses även sådan sysselsättning som endast är viktig för djuret under viss tid av dess liv, t.ex. suggors behov av att bygga bo inför grisning och kalvars behov av att få suga. Begränsningen införs på grund av att det finns beteenden som djur är starkt motiverade för men som är oönskade eller svåra att tillgodose i djurhållning. Ett exempel på detta är att djur kan vara starkt motiverade att para sig eller att slåss.

Utredaren anser inte att det i djurskyddslagen ska regleras exakt vilka beteenden som avses med naturligt beteende eftersom det skulle ge lagen en mycket hög detaljeringsgrad. Detta bör i stället regleras i Jordbruksverkets föreskrifter och uppdateras i takt med ny kunskap på området.

Jordbruksverket har som framgått ovan bedrivit ett arbete för att utveckla djurskyddet. Under 2010 utvärderade verket näringens djuromsorgsarbete, tog del av ny forskning på området och tog även del av rapporter från länsstyrelserna. Verkets slutsats var att regelverket behövde kompletteras för att stärka djurvälståndet. Förslag till nya föreskrifter om uppfödning och hållande av pälsdjur (pälsdjursföreskrifterna) togs fram, och efter remissbehandling beslutade Jordbruksverket om dessa 2012. Föreskrifterna innehåller allmänna bestämmelser om uppfödning av mink, chinchilla och räva. För mink och chinchilla innehåller förslaget även särskilda bestämmelser. De ändringar av föreskrifterna som har gjorts syftar till att komma till rätta med stereotypier och andra onormala beteenden som förekommer i för stor utsträckning hos djuren. Jordbruksverket har tagit fram en vägledning för de nya pälsdjursföreskrifterna. Likaså har verket tagit fram en vägledning för hur bestämmelserna som rör djurvälståndet av pälsdjur bör kontrolleras. Den beslutades 2013.

Enligt uppgifter från Näringsdepartementet i mars 2015 har regeringen en hög ambitionsnivå för djurskydd och arbetar aktivt på EU-nivå och på internationell nivå för att förbättra djurskyddet. Sverige deltar aktivt i arbetet med att koordinera EU:s ståndpunkt inom ramen för arbetet med OIE:s rekommendationer om djurskydd. OIE:s koder är ett viktigt instrument, både för att förbättra djurskyddet globalt och för att underlätta handel. Sverige ingår även i den arbetsgrupp som arbetar med att ta fram en ISO-standard som bygger på OIE:s rekommendationer för djurskydd. Departementet framhåller också att minknäringen har gjort ett stort arbete och bl.a. tagit fram ett djuromsorgsprogram (Minkhälsan) som är obligatoriskt för deras medlemmar. Regeringen är angelägen om att all produktion ska ske i enlighet med ett gott djurskydd så att de djurskyddsregler vi har uppfylls och efterlevs.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det är viktigt med ett gott djurskydd för mink i pälsdjursuppfödningen. Som redovisats ovan avvisades ett tidigare förslag om skärpta krav på djurskyddet för sådan pälsdjursuppfödning av en ny majoritet i riksdagen hösten 2006. Jordbruksverket beslutade 2012 om nya föreskrifter för uppfödning och hållande av pälsdjur. Utskottet noterar att de nya föreskrifterna enligt Jordbruksverkets bedömning innebär att möjligheterna för djuren att utöva sitt naturliga beteende ökar och att risken för stereotypa beteenden minskar. Vidare kan konstateras att det i det ovan redovisade utredningsbetänkandet föreslås att begreppet naturligt beteende klargörs i en ny djurskyddslag samtidigt som de beteenden som avses med naturligt beteende ytterligare preciseras i Jordbruksverkets föreskrifter. Syftet är att undvika en alltför hög detaljeringsgrad i lagen och möjliggöra en löpande anpassning till ny kunskap på området. Enligt uppgift från Näringsdepartementet i mars 2015 bereds utredningsförslaget för närvarande i Regeringskansliet. Utskottet konstaterar att för minkuppfödning skulle en

sådan lagändring kunna innebära just sådana skärpta krav på hur minkarnas naturliga behov ska tillgodoses som motionärerna avser.

När det gäller importförbud kan tilläggas att sådana generella förbud strider mot det internationella regelverket inom WTO som även omfattar pälsvaror. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2014/15:191 (V) yrkande 2, 2014/15:1085 (M) yrkandena 1–4 samt 2014/15:2927 (SD) yrkandena 1 och 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Sällskapsdjur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om märkning av katter, ökat ansvar för djurägare, åldersgräns för köp av sällskapsdjur, djurs situation vid misshandel av närstående, koppel- och munkorgstvävång för hundar och giftiga ormar.

Jämför reservation 13 (V).

Motionerna

Förvildade och övergivna djur

I motionerna 2014/15:403 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkande 3 och 2014/15:1147 av Elin Lundgren och Åsa Lindestam (båda S) föreslås att det blir obligatoriskt att kastrera och märka katter eftersom det finns många övergivna katter som far illa. Motionärerna hänvisar till förslag från Djurskyddslagutredningen (SOU 2011:75). Förvildade sommarkatter, övergivna smådjur och hundar som lämnas vind för våg är resultatet av djurens låga status i samhället kombinerat med bristande sanktionsmöjligheter mot oansvariga djurägare och djurplågåre.

Utbildnings- och kompetenskrav m.m.

Enligt motion 2014/15:403 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkande 1 behöver man kunna kräva ökat ägaransvar med möjlighet till sanktioner mot ägare av sällskapsdjur som missköter sig. Att ta hand om, fostra och ansvara för ett sällskapsdjur som exempelvis hund, katt eller mindre smådjur som kanin kräver dessutom mognad, ekonomiska resurser och ansvarskänsla under många års tid. Ett ökat ägaransvar med möjlighet till sanktioner mot ägare av sällskapsdjur som missköter sig bör också införas. Djurplågeri måste beivras kraftfullare i samhället. I samma motion yrkande 2 föreslås att en åldersgräns på 16 år för inköp av sällskapsdjur införs eftersom ett yngre barn inte ensam kan utkrävas detta ansvar utan en medansvarig vuxen.

Enligt motion 2014/15:410 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkande 1 behöver djurs situation uppmärksammas i misshandelsrelationer. Enligt yrkande 3

finns ett behov av att akut kunna omhänderta och omplacera husdjur som behandlas illa. I yrkande 4 framhålls att det är viktigt att utveckla ett samarbete mellan socialtjänsten, polisen och djurskyddsinspektörer. Många kvinnor som söker stöd hos kvinnojourer berättar att även familjens sällskapsdjur utsätts för våld eller vanvård av mannen. Våld mot djur används främst för att kontrollera och isolera kvinnan. Den misshandlande mannen kan t.ex. vägra att ge djuren mat och hota att skada eller döda djuret när kvinnan inte är hemma, vilket leder till att hon sällan vågar lämna hemmet.

I motion 2014/15:1390 av Mikael Oscarsson (KD) förordas att koppel- och munkorgstväng för vissa hundraser ska utredas. Ännu tycks ingen ha fått bukt med problemen med hundar med stor kamplust som går till angrepp mot andra hundar och människor. I vissa länder, t.ex. Norge och Danmark har man förbjudit en rad raser som särskilt förknippas med problematiken. I Tyskland har man i stället infört ett obligatoriskt koppel- och munkorgstväng för ett antal raser som skulle kunna kallas kamphundar.

Giftiga ormar

I motion 2014/15:706 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S) förordas en översyn av reglerna om giftiga ormar i bostaden. Jordbruksverket har särskilda föreskrifter om villkor för hållande, uppfödning och försäljning av djur avsedda för sällskap och hobby. Det finns detaljerade bestämmelser om hur giftormar ska hållas för att bl.a. förhindra att de rymmer men det är uppenbart att alla ormägare inte följer dessa bestämmelser. Kommunerna har i dag rätt att besluta om tillstånd för att hålla vissa djur, bl.a. ormar, och utfärda villkor för detta. Många kommuner har också infört regler om ormar, men att bryta mot tillståndskravet är avkriminaliserat sedan januari 2007.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Förvildade och övergivna djur

I direktivet till Djurskyddsutredningen (dir. 2009:57) nämns särskilt att uppdraget för utredningen bör omfatta åtgärder mot förvildade och övergivna djur och även en översyn av reglerna om omhändertagande av djur i djurskyddslagen.

Djurskyddsutredningen föreslår också fem åtgärder för att lösa problemen med övergivna och förvildade djur.

- Den första åtgärden är att tydliggöra att övergivna och förvildade djur av tamdjursarter omfattas av djurskyddslagen. Med tamdjursarter avses djur som av tradition hålls av människan och inte naturligt lever vilt i den svenska naturen.
- Den andra åtgärden är att det införs ett tydligt förbud i djurskyddslagen mot att överge djur.

- Den tredje åtgärden är att det införs krav på att katter ska vara märkta och registrerade. Till skillnad från andra djur som människan håller tillåts katter att röra sig fritt utomhus, och i dag är såväl djurskyddsproblemen som samhällets kostnader för de herrelösa katterna stora. Märkning och registrering gör det möjligt för länsstyrelserna och polisen att skilja herrelösa katter från ägda katter.
- Den fjärde åtgärden är att tydliggöra myndighetsansvaret för att effektivisera hanteringen av övergivna och förvildade djur. Utredaren föreslår att dessa djur enbart ska omfattas av djurskyddslagen och på så sätt alltid vara länsstyrelsens ansvar. Omhändertagandet och myndighetens hantering av dessa djur föreslås också effektiviseras.
- Den femte åtgärden är att katters förmåga att fortplanta sig föreslås begränsas om katterna tillåts röra sig fritt utomhus. Detta kan bl.a. handla om kirurgisk kastrering eller medicinsk behandling och bör regleras i Jordbruksverkets djurskyddsföreskrifter.

Utredaren har funnit att herrelösa djur (övergivna eller borttappade) i dag omfattas av djurskyddslagen, hittegodslagen, tillsynslagen och miljöbalken. På grund av detta är länsstyrelsen, polisen och kommunerna ansvariga för hanteringen av övergivna djur med en oklar inbördes ansvarsfördelning. Utredaren bedömer att denna oklarhet är en del av orsaken till att problemet med de herrelösa katterna har blivit så stort och att detta ansvarsproblem därför måste lösas. Utredaren föreslår att herrelösa djur ska omfattas av djurskyddslagen men också endast av denna. På så sätt blir länsstyrelsen alltid ansvarig för hanteringen av dessa herrelösa djur. Utredaren anser dock att även polismyndigheten ska ha möjlighet att fatta beslut om omhändertagande av herrelösa djur. Detta kan t.ex. vara nödvändigt vid tillfällen när länsstyrelsen inte är bemannad. Om beslutet har meddelats av polismyndigheten ska beslutet dock snarast underställas länsstyrelsen, som ska avgöra om det ska fortsätta att gälla.

Utbildnings- och kompetenskrav m.m.

I den gällande regleringen saknas i stort sett kompetens- eller utbildningskrav för djurhållarna. (Föreskrifter om ändringar i Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd för de nya föreskrifterna [DSF 2004:16] om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby [sällskapsdjursföreskrifterna]).

I Europarådets konvention om skydd av sällskapsdjur (ETS 125, sällskapsdjurskonventionen) finns det inte några utbildnings- eller kompetenskrav för den som har sällskapsdjur. Däremot finns det krav på myndigheterna att arbeta för att uppmuntra utvecklingen av information och utbildning som höjer medvetandet och kunskapen om konventionens principer hos djurhållare, organisationer och samtliga andra aktörer inom området.

I artikel 6 i sällskapsdjurskonventionen finns emellertid ett förbud mot att sälja sällskapsdjur till barn som är under 16 år om det inte finns ett uttryckligt

godkännande av barnets föräldrar eller någon annan som har samma ansvar för barnet som föräldrarna.

I utredningsbetänkandet uppmärksammas detta förhållande, och utredaren anser att den svenska djurskyddslagstiftningen inte motsvarar kraven i sällskapsdjurskonventionen. I Sverige får ungdomar inte dömas till påföljd för brott som de begår före 15 års ålder. Det innebär att någon kan bli straffad för djurplågeribrott och brott mot djurskyddslagen tidigast vid 15 års ålder. Det är inte rimligt eller rätt att begära att ett barn ska kunna ta på sig ansvaret när det gäller både den kunskap och de resurser som krävs som huvudansvarig för ett djur. Utredaren anser därför att det är mycket viktigt att det tydliggörs i lagen att den som är ansvarig för djurens välfärd är djurägaren eller den som på annat sätt förfogar över djuret. Detta ska därför anges i lagen. Det ska även anges i lagen att en person ska vara minst 16 år för att ha huvudansvaret för ett djur.

Utredaren bedömer att den åtgärd som har störst potential att förbättra djurens välfärd är att höja kompetensen hos djurägarna. I lagen införs därför kompetenskrav för alla djurägare och utbildningskrav för djurägare med yrkesmässig eller större djurhållning.

När det gäller hantering, skötsel och hållande av djur anser utredaren att det i lagen ska finnas grundläggande bestämmelser om hur djur får hanteras, hållas och skötas. Djur får t.ex. inte agas, skadas eller överansträngas. Den utrustning eller de träningsmetoder som används för djur får inte heller skada djuren. Djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sätt som främjar deras välfärd. I lagen införs krav på att djur inte får hållas i grupper som innebär att individer orsakas onödigt lidande. Djur ska också ha tillräckligt med foder och vatten, skötsel, vård, utrymme samt skydd mot väder och vind.

När det gäller frågan om kamphundar har utskottet tidigare behandlat sådana frågor. Vid dessa tillfällen har utskottet uppmärksammat att det i 19 a § djurskyddsförordningen (1988:539) finns bestämmelser som innebär att det är förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar som har extremt stor kamplust, lätt blir retade och biter, bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp och som har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar.

Hundägares ansvar regleras i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter (tillsynslagen). I den lagen slås det bl.a. fast att hundar ska hållas under en sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund får polismyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet. För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får polismyndigheten, om inte andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga, besluta att hunden ska omhändertas. Polismyndigheten får även meddela förbud att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brösttit i tillsynen över en hund. Vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas ska särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där

han eller hon har använt en hund som vapen eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud eller har haft hand om en hund som har omhändertagits. När det gäller kopplingstvång kan kommuner och länsstyrelser meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen med regler om när och var hundar ska vara kopplade. Avslutningsvis kan även nämnas att det är hundägarens ansvar att se till att hunden inte utgör en fara för andra och att hundägaren har ett strikt skadeståndsansvar för de skador som hunden orsakar.

Giftiga ormar

Grundläggande bestämmelser för hållandet av ormar finns i Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby (DFS 2004:16, 9 kap. 1–4 och 6–20 §§). För djurutrymmen till vilka allmänheten inte har insyn gäller för ormar bilaga 1:5. I föreskrifterna finns detaljerade bestämmelser om hur giftormar ska hållas för att förhindra att de rymmer. Terrarier ska vara försedda med ett lås, en skylt med korrekt artnamn samt en varningsskylt med upplysning om att terrariet innehåller giftormar. Vidare ska lokalen som själva terrariet förvaras i vara rymningssäker, vilket innebär att ventiler bör vara försedda med nät, och dörrar och fönster bör hållas stängda. Dessa regler gäller för alla kategorier av ormhållning, dvs. både yrkesmässigt och privat. Regeringen får enligt 9 kap. 11 § miljöbalken föreskriva att vissa djur inte utan särskilt tillstånd av kommunen får hållas inom områden med detaljplan eller områdesbestämmelser, om sådana föreskrifter behövs för att hindra att olägenheter för människors hälsa uppstår. Regeringen får överlåta åt kommunen att meddela sådana föreskrifter. I 39 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd anges att en kommun får föreskriva, om det behövs för att hindra att olägenheter för människors hälsa uppkommer, att bl.a. ormar inte får hållas inom område med detaljplan eller områdesbestämmelser utan särskilt tillstånd av den kommunala nämnden. Ett sådant tillstånd får förenas med särskilda villkor.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet i mars 2015 har många kommuner, men inte alla, i sina lokala hälsoskyddsföreskrifter bestämmelser om tillståndskrav för att hålla orm. Denna bestämmelse var tidigare straffsanktionerad i miljöbalken, men detta togs bort 2005 (prop. 2005/06:182, bet. 2005/06:MJU25, rskr. 2005/06:387). Det är ytterst ovanligt att människor skadas av ormar, och i de få fall detta har skett har det nästan alltid varit djurägarna själva som drabbats.

Den ovannämnda utredningen har också berört frågan om djur som är farliga för människor. Utredaren anser att förbud mot dessa skulle kunna ligga i en annan lagstiftning men att djurets farlighet ibland har en koppling till djurskyddsaspekter. Farliga djur måste av säkerhetsskäl ofta hållas och skötas på särskilda sätt, vilket kan begränsa djurens möjlighet att utföra naturliga beteenden. Utredaren anser att detta kan göra dem olämpliga att hålla även av djurskyddsskäl. Utredaren ifrågasätter också att privatpersoner ska få hålla

djur som är farliga för människor, t.ex. giftiga djur. Nyttan för den enskilde måste här vägas mot de risker som detta medför.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis konstaterar utskottet att det finns problem av olika karaktär när det gäller sällskapsdjur. Katten är ett utsatt djur och det finns för närvarande ett stort antal förvildade katter i Sverige. Enligt utskottets mening är det därför positivt att utredaren i den ovannämnda utredningen föreslår en rad åtgärder som syftar till att komma till rätta med problemen med övergivna och förvildade djur. Enligt utskottet är det också angeläget att djurägares ansvar tydliggörs och preciseras. Även i denna del finns förslag som syftar till att säkerställa ansvaret för djuren. Utskottet anser att det är av stor betydelse att utformningen av kommande lagstiftning på detta område tydliggör vilka regler som gäller för hur djur får hanteras, hållas och skötas. Utredningens förslag är som tidigare framgått under beredning i Regeringskansliet, och utskottet ser fram emot att få ta del av resultatet av detta arbete. Utskottet föreslår att motionerna 2014/15:403 (FP) yrkandena 1–3, 2014/15:410 (FP) yrkandena 1, 3 och 4, 2014/15:706 (S) 2014/15:1390 (KD) och 2014/15:1147 (S) med denna redovisning nu lämnas utan vidare åtgärd.

Djurskyddskontroller och organisation m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kompetens inom tillsynen, omfattning av tillsynen, rättsskydd för djurproducenter, privatisering av statliga veterinärer och volontärarbete.

Jämför reservation 14 (C) och reservation 15 (SD).

Motionerna

Djurskyddskontroller

Enligt motion 2014/15:1355 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1 behöver insatserna vidtas inom tillsynen för kalibrering av kunskaper, kompetenshöjning och utbildning i kundservice och bemötande. Många av de problem som uppmärksammas vid inspektioner kan rättas till på ett enkelt sätt om det finns en förtroendefull kommunikation mellan inspektören och djurägaren. Insatser med kalibreringskurser riktade mot bl.a. besättningsveterinärer och kontrollpersonal på länsstyrelsen har gjorts för att säkerställa likvärdig bedömning i hela landet, och det är viktigt att medel satsas på dessa fortbildningar.

Även i motion 2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S) i denna del uppmärksammas tillsynen av djurskyddet. Motionärerna uppmärksammar att vi har stiftat lagar till skydd för våra djur och att vi kritiserar andra länder för

brister i djurhållning, t.ex. vid djurtransporter. Likväl uppmärksammas gång på gång grava fall av vanvård även i Sverige. Detta kan enligt motionärerna inte fortgå, och det är därför nödvändigt att se över länsstyrelsernas förmåga att sköta sin inspektionsplikt. Tillsynen minskade drastiskt när länsstyrelserna tog över ansvaret från kommunerna. Även i fråga om djurtransporter görs det för få kontroller.

Enligt motion 2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 4 behöver man se över hur rättsskyddet för svenska djurproducenter kan stärkas. Det är extremt viktigt att myndighetsutövning sker med stor precision och rättssäkerhet. Det också mycket viktigt att myndigheterna i osäkra fall hellre friar än fäller, då myndigheten är så mycket mer resursstark än individen/företaget/föreningen.

I kommittémotion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 framhålls att djurskyddskontrollanter som kontrollerar djurbesättningar inom yrkesbruk i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning. Det är viktigt att skapa förutsättningar för att upprätthålla ett gott djurskydd, inte minst för att vår livsmedelsproduktion inte ska straffas ut i konkurrensen med andra länder. Ibland måste djur omhändertas, och varje gång detta sker är en tragedi. Det är därför viktigt att de som arbetar med djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet.

Privatisering av statliga veterinärer

Enligt motion 2014/15:363 av Lotta Finstorp (M) bör man se över möjligheterna att privatisera de statliga veterinärerna. Staten är en dominerande aktör på veterinärområdet fastän detta är en konkurrensutsatt marknad. De privata veterinärerna är ofta egenföretagare eller småföretagare och arbetar under tillsyn av Jordbruksverket. Den statliga veterinärorganisationen har en tredjedel av marknaden och får samtidigt in 100 miljoner kronor i statliga subventioner. Att en myndighet har tillsyn över både sin egen och konkurrenternas verksamhet framstår som orimligt.

Volontärarbete

I motion 2014/15:2492 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (båda SD) förordas att volontärarbete inom djurskyddsområdet ska utvecklas. Volontärer behövs för att i framtiden klara av det viktiga arbetet med ett effektivt djurskydd. Exempelvis har djurparker och katthem inte alltför sällan ett stort behov av volontärer för att klara av sitt arbete.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Djurskyddskontroller

År 2009 tog länsstyrelserna över ansvaret för djurskyddskontrollen från kommunerna. Av budgetpropositionen för 2015 utgiftsområde 23 framgår att sedan dess bedrivs ett aktivt arbete för att förbättra djurskyddskontrollen.

Jordbruksverket har slutfört ett kalibreringsarbete om djurskydd för får. I detta arbete har bl.a. kurser hållits för veterinärer och länsstyrelsernas djurskyddshandläggare för att stärka kompetensen och förbättra samsynen kring lagstiftningens krav.

Under året har Jordbruksverket och länsstyrelserna arbetat med att förändra handläggningen av anmälningsärenden i syfte att möjliggöra fler riskbaserade kontroller och för att öka effektiviteten i djurskyddsarbetet.

Myndigheterna har vidare arbetat tillsammans i Rådet för djurskyddskontroll för att bl.a. identifiera områden där samsyn och samverkan inom kontrollen kan förbättras. Rådet har bidragit till ett fördjupat och närmare samarbete mellan kontrollmyndigheterna.

Rådet för djurskyddskontroll inrättades 2012 efter att Jordbruksverket och länsstyrelserna fått uppdraget från regeringen. Rådet ska arbeta för samsyn och verka för att djurskyddskontrollen utvecklas mot att bli mer rättssäker, likvärdig och effektiv. Rådet ska rapportera om sitt arbete till regeringen en gång om året t.o.m. 2017.

Rådet arbetar för att utveckla det samarbete som redan tidigare funnits mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna. En målsättning är att verka för att andelen planerade djurskyddskontroller ska öka. Rådet ska bl.a. arbeta för att effektivisera hanteringen på länsstyrelserna av anmälningsärenden.

Många av anmälningsärendena visar sig vara obefogade, och genom att skapa effektiva rutiner för hanteringen av dem skapas utrymme för att lägga mer resurser på planerade kontroller som är riskbaserade. Länsstyrelserna kan därmed rikta kontrollerna dit behoven är störst och använda sina resurser effektivt. Vidare har Jordbruksverket tillsammans med länsstyrelserna färdigställt en riskklassificeringsmodell för djurskyddsobjekt. Syftet med riskklassificeringsmodellen är att göra det möjligt att rikta djurskyddskontroller dit det finns störst behov. Ett annat syfte är att djurhållare med jämförbara djurvälståndsrisker ska kontrolleras i likvärdig omfattning i hela landet. Under 2013 har modellen kalibrerats och testats för att vara i drift i verksamheten 2014.

Myndigheterna har också tagit fram en gemensam målbild för djurskyddskontrollen 2014–2017, där bl.a. specificerade aktiviteter för att utveckla kontrollen anges. Målbilden utgör ett viktigt led i såväl myndigheternas egna som regeringens uppföljning och utvärdering av kontrollen. Arbetet utgör en god grund för vidareutvecklingen av kontrollen.

Länsstyrelserna skapade under 2013 ett nätverk, det s.k. 28-nätverket, för samverkan mellan länsstyrelserna. Nätverket hanterar samtliga frågor inom det veterinära ansvarsområdet. Nätverket bidrar till samverkan och samordning och därigenom till ökad likriktning av olika frågor länsstyrelserna emellan. Nätverket har även utvecklats till en tydlig och användbar kommunikationskanal i dessa frågor mellan länsstyrelserna och övriga berörda myndigheter. Länsstyrelserna har även startat ett projekt i vilket man tar fram gemensamma rutiner för att följa upp och verifiera att djurskyddskontrollen är effektiv och ändamålsenlig.

Privatisering av statliga veterinärer

Riksdagen beslutade den 4 november 2009 om en ny organisation för veterinär service och vid utbrott av smittsamma djursjukdomar (prop. 2008/09: 211, bet. 2009/10:MJU7, rskr. 2009/10:27). Beslutet syftar till att säkerställa en väl fungerande organisation för veterinär service och vid utbrott av smittsamma djursjukdomar. Genom riksdagens beslut ska privatpraktiserande veterinärer få större möjligheter att få stöd för att delta i smittskydds- och jourberedskap samt att få statligt stöd för djurhälsovård och djursjukvård i områden där det inte är möjligt att bedriva lönsam veterinär verksamhet utan stöd.

Den stödberättigade verksamheten bör enligt riksdagsbeslutet upphandlas, och såväl den statliga distriktsveterinärorganisationen som privatpraktiserande veterinärer bör kunna delta i upphandlingen. I likhet med den dåvarande regeringen bedömde utskottet (bet. 2009/10:MJU2) att det även i fortsättningen behövs ett statligt stöd med den nuvarande omfattningen för att upprätthålla en tillfredsställande veterinär service i enlighet med samhällets mål. Det statliga stödet bör, liksom i dag, gå till beredskapen för utbrott av smittsamma djursjukdomar och djursjukvården under jourtid. Det bör även finnas möjlighet att få statlig ersättning för djursjukvård och djurhälsovård i områden där det är svårt att upprätthålla en tillfredsställande veterinär service utan statligt stöd, vanligen i djurglesa områden.

Även fortsättningsvis kommer det att finnas behov av en statlig veterinärorganisation för att säkerställa en väl fungerande organisation vid utbrott av smittsamma djursjukdomar och vård av djur i hela landet dygnet runt. Distriktsveterinärorganisationen bör, på de ställen där den finns, utan begränsningar kunna ägna sig åt djurhälso- och djursjukvård av lantbrukets djur och bedriva vård av hästar och sällskapsdjur på en fastställd primärvårdsnivå.

En helt privat lösning förväntas inte kunna tillgodose de höga ambitioner som staten har när det gäller smitt- och djurskydd. För att uppnå en effektivare organisation än i dag bör emellertid privatpraktiserande veterinärer i större utsträckning beredas möjlighet att delta i smittskydds- och jourberedskapen. Det bör även bli möjligt för privatpraktiserande veterinärer att verka i områden där det inte går att bedriva lönsam djurhälsovård och djursjukvård utan statligt stöd. För att åstadkomma denna ökade effektivitet bör även privatpraktiserande veterinärer kunna få del av det statliga stöd som Jordbruksverkets distriktsveterinäravdelning får i dag.

Av EU-lagstiftningen följer att ett flertal myndighetsutövande uppgifter ska utföras av en officiell veterinär. Riksdagens beslut innebär att privatpraktiserande veterinärer även bör ges möjlighet att förordnas som officiella veterinärer och därmed utföra uppgifter som i dag i princip är förbehållna distriktsveterinärer. Ersättningen för att ingå i organisationen för beredskap vid utbrott av smittsamma djursjukdomar, för jourberedskap och för verksamhet i djurglesa områden bör bestämmas genom offentlig upphandling. Ersättning kommer att betalas ut dels för att veterinären ska finnas tillgänglig och vara beredd att åta sig uppdrag under jourtid och vid utbrott av smittsam

djursjukdom, dels för den tid som veterinären deltar i en beredskapsorganisation vid utbrott. Dessutom ska driftsstöd kunna lämnas för veterinär service i bl.a. djurglesa områden.

Ett förfarande med offentlig upphandling av all verksamhet i landet som får statlig ersättning för beredskap vid utbrott av smittsamma djursjukdomar, för jourberedskap och för verksamhet i djurglesa områden innebär enligt utskottets bedömning en rimlig avvägning mellan statens ansvar att säkerställa att statens mål för verksamheten uppnås och behovet av ett konkurrensneutralt system.

Den 1 januari 2010 infördes en ny organisation för den veterinära servicen, med syftet att skapa ökad konkurrens samtidigt som ett gott smitt- och djurskydd bibehålls i hela landet.

Av budgetpropositionen för 2015 utgiftsområde 23 framgår att Jordbruksverket under 2013 genomförde 24 upphandlingar av beredskapsverksamheten, och i 23 av fallen tilldelades Distriktsveterinärerna beredskapsuppdraget. Inga andra än Distriktsveterinärerna lämnade in anbud.

Under 2012 uppdrog regeringen till Jordbruksverket att göra en översyn av den svenska hälso- och sjukvårdens utveckling för djur under de närmaste tio åren. I uppdraget ingick bl.a. att bedöma resursbehovet av olika yrkeskategorier. Jordbruksverket konstaterar att djursjukvården i Sverige är inne i en föränderlig tid med bl.a. en omvandling av ägarstrukturerna där två koncerner får en alltmer dominerande ställning på området. Vidare förutser Jordbruksverket bl.a. ett framtida överskott på veterinärer och en betydande brist på legitimerade djursjukskötare.

Volontärarbete

Utskottet har tidigare behandlat motionsförslag om volontärarbete (bet. 2013/14:MJU10). Utskottet redovisade att när det gäller att underlätta volontärarbete inom djurskyddsområdet finns en positiv inställning till ideella engagemang i olika frågor, inte bara i djurskyddsfrågor. Ett forum inom djurskyddsområdet där kontakter kan skapas mellan myndigheter och ideella krafter med intresse för frågorna är Jordbruksverkets årliga djurskyddskonferens. Förra året hölls konferensen den 13 november, och temat var djurskydd.

Vidare förekommer det ett visst utbyte mellan den ideella sektorn och SLU. Under 2013–2015 utlyses 54 miljoner kronor till forskning om djurskydd och djurskyddsfrämjande åtgärder, och SLU har t.ex. beslutat ett ramprogram för forskning om hund och katt inom vilket ett av temaområdena har fokus på omgivningens inverkan på våra hundars och katters hälsa och välmående.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis anser utskottet att kontrollen av att djurskyddsregler efterlevs är grundläggande för att säkerställa ett gott djurskydd. En kontroll av likartad kvalitet och omfattning inom landet är enligt utskottet också angelägen för att

åstadkomma lika konkurrensvillkor för jordbruksföretagen. Utskottet konstaterar att det bedrivs ett arbete för att utveckla en samsyn och verka för att djurskyddskontrollen utvecklas mot att bli mer rättssäker, likvärdig och effektiv. Utskottet utgår från att arbetet fortsätter och intensifieras så att både kvaliteten och omfattningen av kontrollen blir fullgod. Med det anförda föreslås att motionerna 2014/15:1355 (C) yrkande 1, 2014/15:2169 (S) i denna del, 2014/15:2544 (C) yrkande 4 och 2014/15:2784 (SD) yrkande 10 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller privatisering av statliga veterinärer och volontärarbete hänvisar utskottet till vad som ovan redovisats. Motionerna 2014/15:363 (M) och 2014/15:2492 (SD) avstyrks därmed.

Reservationer

1. Globalt arbete, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 7 och 8 samt avslår motionerna

2014/15:306 av Cecilia Widegren (M) yrkande 2,

2014/15:2490 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) och

2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige aktivt bör verka för en FN-deklaration om djurvälstånd. Det är viktigt att regeringen, i dialog med riksdagen och med berörda intresseorganisationer, utarbetar en tydlig strategi för att få till stånd en FN-deklaration för djurvälstånd. Sverige bör också verka för att höga krav på djurskydd ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling. Storskaliga djurindustrier påverkar inte bara djuren utan också miljön och klimatet negativt. Sverige bör därför också engagera sig för att höga krav på djurskydd och minskad köttkonsumtion ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling, t.ex. på FN:s klimattoppmöten och efterarbetet till Rio+20. Detta bör ges regeringen till känna.

2. EU-register om antibiotikaanvändning och sanktioner, punkt 4 (C)

av Lena Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:806 av Lena Ek och Annika Qarlsson (C) yrkande 3 och

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Jag anser att det behövs ett EU-register för antibiotikaanvändning. I dag använder både Cypern och Italien 30 gånger mer antibiotika i sin djuruppfödning än Sverige. Antibiotikan används ofta som en kompensation för en dålig djurmiljö. I stället för att förebygga sjukdomar hos djuren med en god djuromsorg överanvänder man antibiotika med resistenta bakterier som följd. Detta är fullständigt oacceptabelt. Konsumenter ska kunna få tillgång till kött som fötts upp utan onödig antibiotika. Genom att synliggöra skillnaderna mellan medlemsstaterna kan vi sätta press på de berörda länderna att minska sin antibiotikaanvändning. Jag konstaterar att överanvändning eller felaktig användning av antibiotika orsakar problem med resistens. I dag är två tredjedelar av förskrivningen av antibiotika i EU till djur.

Trots EU:s regler sker det också förskrivning till djur i grupp och inte enbart till enskilda sjuka djur, och antibiotika läggs i foder i behandlande eller t.o.m. förebyggande syfte. Ett fåtal EU-länder, däribland Sverige och Finland, följer de regler som faktiskt finns för användning och förskrivning till djur. Livsmedelsverket har visat att antibiotikaresistens är ett problem vid t.ex. import av kyckling från länder utanför Skandinavien. Effekterna av detta kan komma att bli omöjliga att hantera och utgör ett tydligt hot mot folkhälsa och djurhälsa. EU bör därför införa gemensamma mål för att få ned användningen av antibiotika när det gäller djurskötsel. De bindande målen ska kopplas till sanktioner som ska drabba de gårdar där reglerna inte följs. Straffet ska bl.a. kunna innebära avdrag på det EU-stöd som jordbrukare i hela unionen får. Dessutom bör veterinärer förbjudas att sälja antibiotika. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Ny djurskyddslagstiftning, punkt 5 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

För tre år sedan presenterades omfattande förslag från djurskyddslagsutredningen för att modernisera och förenkla den nuvarande lagstiftningen och ge förutsättningar för att djurvälståndspå problem inte ska uppkomma. Lagändringar föreslogs för att främja respekten för djur med utgångspunkt i vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet. Vänsterpartiet anser att många viktiga förslag i utredningen ger förutsättningar för en

efterlängtat modern djurskyddslagstiftning. När den föregående regeringen 2013 lade fram propositionen Ändringar i djurskyddslagen föreslogs endast några begränsade ändringar av den nu 26 år gamla djurskyddslagen. Jag menar att propositionen var otillräcklig. Regeringen bör därför återkomma med förslag på en ny djurskyddslagstiftning baserad på djurskyddslagsutredningens förslag. Jag anser vidare att stora förändringar måste göras för djuren inom livsmedelsindustrin. Endast i Sverige föds miljontals djur upp varje år, transporteras och slaktas för att bli mat åt människor. Vänsterpartiet vill säkerställa att djurskyddslagens rätt till naturligt beteende fullföljs. När den nya djurskyddslagen kom 1988 fick kor, får och getter rätt till utevistelse. Andra djur inom livsmedelsindustrin har liknande behov av utevistelse, men det är ytterst få av dem som ges möjlighet till detta. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett konkret förslag på hur djur inom livsmedelsindustrin ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Översyn av djurskyddslagstiftningen, punkt 6 (M, C, FP, KD)

av Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (FP) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 10 och avslår motionerna 2014/15:2567 av Gustaf Hoffstedt (M) och 2014/15:2613 av Lotta Olsson och Sten Bergheden (M) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi anser att man behöver göra en översyn av djurskyddslagstiftningen. Det finns möjlighet att förenkla för djuruppfödaren utan att djurhälsan försämrans. Syftet och målet med svensk djurskyddslagstiftning bör vara att djuren mår bra och är hälsosamma, men det behövs en mer målstyrd lagstiftning som säkerställer detta men där vägen dit kan variera. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Djurbalk m.m., punkt 7 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1, 4 och 11 samt

2014/15:2926 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 3 och

avslår motion

2014/15:2099 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att all lagstiftning som rör djur ska samlas i en djurbalk. Svensk lagstiftning är i dag splittrad vad gäller djurens rättigheter. Genom att samla all lagtext som rör djur i en särskild djurskyddsbalk kan man bättre åskådliggöra lagstiftningen samtidigt som man tydliggör och sätter fokus på djurens rättigheter. Djur ses i lagens mening som egendom. Att djur skulle ses som vilken ägodel som helst är något som de breda folklagen inte skulle hålla med om. Detta är särskilt sant när det handlar om sällskapsdjur. Inte ofta blir det juridiskt svårt att hantera situationer där djur både ses som egendom och en älskad familjemedlem. Detta innebär att om någon t.ex. plågar ett djur döms han eller hon inte för den brottsliga handlingen mot djuret, utan enligt svensk lagstiftning handlar detta om ett egendomsbrott. Vi anser därför att djurens juridiska status bör utredas. Vidare bör förbudet mot sexuella handlingar med djur flyttas från djurskyddslagen till brottsbalken. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Djurförsök, punkt 8 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser att det behövs en handlingsplan för att minimera antalet djur i djurförsök. En sådan handlingsplan ska bestå av konkreta åtgärder för att minska antalet djur i försök, och den ska stämmas av års- och sektorsvis. Antalet djur som utnyttjas i djurförsök måste minimeras. År 2000 utnyttjades ungefär 700 000 djur i försök. År 2012 låg antalet på en fortsatt hög nivå

med drygt 720 000 djur i Sverige. Om man lägger till fiskar i försök ökar antalet med 4,5 miljoner. Djurförsök innebär att djur utsätts för lidande. En individ kan utnyttjas i samma försök i allt från en tidsperiod av timmar till flera år. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Djurtransporter, punkt 9 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2509 av Carina Herrstedt och Richard Jomshof (SD).

Ställningstagande

Vi anser att förhållanden vid djurtransporter måste förbättras avsevärt. Sverige exporterar levande djur till utländska slakterier med mycket långa resor som följd. Att långa resor orsakar stort lidande för djuren bevisas av det stora antalet djur som dör under dessa resor. När det gäller kycklingar och höns uppgår antalet döda djur till hundratusentals varje år, enligt Livsmedelsverket. Det finns i Sverige föreskrifter om att djurtransporter inom landet inte bör överstiga åtta timmar. EU-reglerna stipulerar dock att djurtransporter får vara upp till 28 timmar långa, med endast en kort rast på vägen. Vi anser att detta är en orimligt lång transporttid under de förhållanden som råder i transportutrymmena. Vi vill att en åttatimmarsgräns införs, för alla transporter inom Sverige och från Sverige, oavsett destinationsort. Det rimliga borde också vara att slaktdjur avsedda för andra marknader ska slaktas i Sverige och att köttet sedan exporteras, i stället för export av levande djur med mycket långa transporter som följd. Vidare vill vi att antalet kontroller av våra inhemska djurtransporter ökas kraftigt, så att detta antal åtminstone kommer upp i nivå med ett europeiskt genomsnitt. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Tillämpning av djurskyddslagen för djur på cirkus, punkt 10 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5 och avslår motion

2014/15:411 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Jag anser att cirkusnäringen behöver leva upp till djurskyddslagstiftningens krav på möjligheterna till naturligt beteende. Cirkusverksamhet bygger på att djur transporteras mellan platser och gör konster för publiken. Det innebär ofta omständigheter som orsakar stress för djuren och begränsar möjligheterna till naturligt beteende. I många fall blir utevistelsen begränsad till små och tillfälliga inhägnader, och i många fall förväntas djuren göra konster som är onaturliga för dem. Djurskyddsförordningen innehåller därför begränsningar för vilka djur som får visas på cirkus. Djurskyddslagsutredningen från 2011 föreslog att listan med arter som inte får visas på cirkus skulle utökas. Det finns starka skäl ur djurskyddssynpunkt att ytterligare begränsa antalet djurarter som får visas på cirkus. Inte minst finns starka skäl att ifrågasätta lämpligheten i att låta vilda djur uppträda i ambulerande verksamhet. Kraven på möjlighet till naturligt beteende ska gälla i offentlig förevisning såväl som i övriga sammanhang. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Krav på cirkusnäringen m.m., punkt 11 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6–8.

Ställningstagande

Vi anser att användningen av icke domesticerade djur inom cirkusnäringen snarast ska fasas ut. Skötsel av icke domesticerade djur regleras av samma föreskrifter som djur i djurparker, dock med ett flertal undantag. Detta förefaller minst sagt orimligt, eftersom djurhållning i djurparker kan motiveras med ett såväl artbevarande som undervisande syfte och alltså har mer än ett rent underhållningsvärde för människor. I stället för att bevilja undantag där cirkusnäringen har svårt att möta djurhållningskraven, bör därför de icke domesticerade djuren snarast fasas ut från våra cirkusar. Endast de cirkusägare som uppfyller vissa grundläggande krav ska beviljas tillstånd att hålla djur. Vid brott mot regelverken ska sådana licenser kunna dras in permanent. Dessutom bör de besiktningar som i dag görs efter beställning av cirkusägarna

själva kompletteras med oanmälda inspektioner när det gäller både transporter och stationära förvaringsplatser. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Djurparker och delfinrier, punkt 12 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 och avslår motion 2014/15:2945 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD).

Ställningstagande

Vi anser att det behövs en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna för att säkerställa att de lever upp till fastställda regelverk. Djurparkerna har en undervisande och folkbildande roll i samhället som är viktig. Djurparkerna bedriver ett artbevarande arbete och deltar i en rad olika bevarande projekt. Ett antal larmrapporter de senaste åren har dock visat att det finns djurparker som brister i sina rutiner och som inte lever upp till fastställda regelverk, och därför behövs en översyn. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Slaktmetoder, punkt 14 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna 2014/15:304 av Cecilia Widegren (M), 2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD) yrkandena 1 och 4 samt 2014/15:2627 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (C).

Ställningstagande

Vi anser att det behövs ett importförbud för animalieproduktion som utsätter djur för systematiskt onödigt lidande och som väsentligt strider mot intentionerna med svensk djurskyddslagstiftning. Det som är allra mest angeläget är ett stopp för importen av kött från djur som slaktats helt utan bedövning. Många svenskar äter i dag kött från djur som halal- eller koscherslaktats, ofta utan att veta om det. Slaktmetoderna innebär kortfattat att djuren slaktas och avblodas helt utan bedövning, vilket innebär ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Eftersom det verkar finnas en marknad för dessa produkter, och därmed också ekonomiska incitament, börjar allt fler köttproducenter övergå till dessa slaktmetoder. Andelen kött som slaktats med dessa båda slaktmetoder ökar. I vissa europeiska länder slaktas t.ex. alla får och lamm utan bedövning. Men i Sverige är det fortfarande förbjudet med obedövad slakt. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Minknäringen, punkt 15 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motionerna

2014/15:1085 av Åsa Coenraads (M) yrkandena 1–4 och

2014/15:2927 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jag anser att det behövs skärpta djurskyddskrav vid minkuppfödning. År 2006 lade den socialdemokratiska regeringen i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet fram propositionen Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning (prop. 2005/06:197). Tyvärr valde den borgerliga regeringen att inte gå vidare med propositionen med resultatet att situationen för minkarna inte har förbättrats. Visserligen har antalet minkfarmer minskat, men antalet minkar som dödas årligen har bara minskat från 1,3 miljoner 2001 till ungefär 1 miljon 2012, och framför allt har de knappast fått det bättre. Burarna och rutinerna på farmerna ser i allt väsentligt likadana ut som då, och nya studier har visat att andelen djur med stereotypa beteenden är fortsatt hög på svenska farmar.

I en artikel i Applied Animal Behaviour Science i december 2009 visade forskare från Sveriges lantbruksuniversitet, med finansiering från pälsbranschen, att 70 procent av 150 minkhonor på två farmar utförde

stereotypa beteenden, oavsett om de hade berikningsföremål eller inte. Dessa upprepade beteendemönster är en erkänd indikation på att ett djur inte får utlopp för viktiga naturliga beteendebestånd. Men det är också välkänt att minkar hanterar stress på två olika sätt. De aktiva hanterar sin frustration genom utåtriktade beteenden, t.ex. stereotypa rörelser, medan de passiva stresshanterarna reagerar med inaktivitet. Studier från Danmark har visat högre halter av stresshormoner hos de minkar som är inaktiva än hos dem som visar stereotypa beteenden. Även forskning på andra djurarter visar att stereotypa beteenden till viss del faktiskt kan lindra frustration och stress, och att de djur som är inaktiva t.o.m. mår ännu sämre. De svenska studier som gjorts har inte tagit passiva stresshanterare i beaktande och inte heller mätt halter av stresshormoner hos djuren. Detta tyder på att minkarnas upplevelse av stress på farmarna kan vara betydligt större än vad befintliga studier visat.

Under 2011 utförde länsstyrelserna inspektioner på 32 av landets omkring 70 minkfarmar. Bara 3 av 32 farmar klarade sig utan anmärkningar. Döda och/eller skadade minkar hittades på 22 procent av farmarna. På 19 procent av farmarna var burarna mindre än lagstiftningens minimimått. Föremål för sysselsättning åt minkarna saknades på hela 47 procent av farmarna. Pälsindustrin har alltså inte visat sig villig att leva upp till ens enkla och billiga berikningskrav som tillgång till halm, bollar eller ben, trots att det redan är ett tydligt lagkrav. Att pälsfarmarna då skulle klara av att ställa om till system som på allvar förändrar för djuren och minskar beteendestörningarna förefaller desto mer osannolikt.

Inspektionerna visade också på systematiska brister på andra områden: 50 procent av farmarna saknade giltigt tillstånd för sin verksamhet. Pälsdjurnäringsutredningen från 2003 rekommenderade att minknäringen helt eller delvis borde läggas ned om man inte senast till 2010 lyckades leva upp till djurskyddslagets krav på naturligt beteende. I Europa är trenden att allt fler länder förbjuder pälsdjursfarmning. Nederländerna, Storbritannien och Österrike är några av de länder som gjort det. Jordbruksverket har tagit fram regeländringar för pälsdjursuppfödning som träder i kraft stegvis sedan 2012. Dessa ändringar är tyvärr av så begränsad natur att det inte kommer att medföra någon märkbar förbättring för djuren på svenska pälsfarmar. Pälsdjursuppfödning i Sverige kommer att fortsätta att inskränka djurens välfärd och möjlighet till ett naturligt beteende. Därför behövs en lagändring. Det tidigare framlagda lagförslaget från 2006 är lika aktuellt nu som då, och vi väljer därför att lägga fram det i oförändrad form, så när som på att Djurskyddsmyndigheten ändrats till Jordbruksverket eftersom Djurskyddsmyndigheten inte längre existerar. Riksdagen bör således anta det lagförslag som läggs fram i bilaga 2.

13. Märkning av katter, punkt 16 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2014/15:403 av Birgitta Ohlsson (FP) yrkande 3 och 2014/15:1147 av Elin Lundgren och Åsa Lindestam (S).

Ställningstagande

Jag anser att det ska vara obligatoriskt att kastrera och märka katter eftersom det finns många övergivna katter som far illa. Djurskyddslagutredningen (SOU 2011:75) har bl.a. föreslagit att katter ska omfattas av krav på en permanent märkning och registrering, liknande det system som vi har via hundregistret. Förvildade sommarkatter, övergivna smådjur och hundar som lämnas vind för våg är resultatet av djurens låga status i samhället kombinerat med bristande sanktionsmöjligheter mot oansvariga djurägare och djurplågarare. När djurägare missköter sina sällskapsdjur bör det tydligare kunna straffas. Det ska finnas ett förbud i djurskyddslagen om att överge djur. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Kontroll och organisation, punkt 18 (C)

av Lena Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 4 och avslår motionerna 2014/15:363 av Lotta Finstorp (M), 2014/15:1355 av Kristina Yngwe (C) yrkande 1, 2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S) delyrkande 2 och 2014/15:2492 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD).

Ställningstagande

Vi anser att man behöver se över hur rättsskyddet för svenska djurproducenter kan stärkas. Det är extremt viktigt att myndighetsutövning sker med stor precision och rättssäkerhet. Det är också mycket viktigt att myndigheterna i osäkra fall hellre friar än faller, eftersom myndigheten är så mycket mer resursstark än individen/företaget/föreningen. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Kompetenskrav för djurskyddskontrollanter, punkt 19 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Anders Forsberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att djurskyddskontrollanter som kontrollerar djurbesättningar inom yrkesbruk i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning. Det är viktigt att skapa de förutsättningar som krävs för ett upprätthållande av djurskyddet, inte minst genom att vår livsmedelsproduktion inte ska straffas ut i konkurrensen med länder vi handlar med. Tyvärr är det inte alltid så, och vi har dessutom sett att djurtransporter både inom och utanför EU sker utan hänsyn till att det är levande varelser som fraktas. Vi vill också ha ett importförbud för animalieprodukter som tillverkats på så sätt att djur utsatts för ett systematiskt onödigt lidande och som strider mot intentionerna med svensk djurskyddslagstiftning. Ibland måste djur omhändertas, och varje gång detta sker är en tragedi. Det finns dock ett befogat missnöje över hur detta ibland sker. Det är därför viktigt att de som arbetar med djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet. Vi menar därför att de som arbetar med djurskyddstillsyn av djurbesättningar inom yrkesbruk i största möjliga mån ska ha egen yrkeserfarenhet av djurhållning. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:191 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på ny djurskyddslagstiftning baserad på djurskyddslagsutredningens förslag.
2. Riksdagen beslutar att det i djurskyddslagen ska införas en ny paragraf, 4 a §, med den lydelse som framgår i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett konkret förslag på hur djur inom livsmedelsindustrin ska ges möjlighet till utevistelse och naturligt beteende.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en handlingsplan för att minimera antalet djur i djurförsök.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att garantera att även cirkusnäringen lever upp till djurskyddslagstiftningens krav vad gäller möjligheterna till naturligt beteende.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om djurskydd inom EU.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska verka för en FN-deklaration om djurvälstånd.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att höga krav på djurskydd ska bli en beståndsdel i det globala arbetet för en hållbar utveckling.

2014/15:298 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en certifiering av hovslagare.

2014/15:304 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska vara möjligt att ge djur en lugn och stillsam avlivning genom att tillåta avlivning i utedrift och hage.

2014/15:305 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ge långsiktiga förutsättningar för hästbranschen vad gäller inhysning och väl beprövade djuromsorgskrav.

2014/15:306 av Cecilia Widegren (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för ett bättre djurskydd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värdegrunder fortsätter att utvecklas för tävlingar med häst.

2014/15:363 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att privatisera de statliga veterinärerna.

2014/15:403 av Birgitta Ohlsson (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kunna kräva ökat ägaransvar med möjlighet till sanktioner mot ägare av sällskapsdjur som missköter sig.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en åldersgräns på 16 år för inköp av sällskapsdjur.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kastrering och obligatorisk märkning av katter.

2014/15:410 av Birgitta Ohlsson (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att djurs situation ska uppmärksammas i misshandelsrelationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att akut kunna omhänderta och omplacera husdjur som behandlas illa.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av samarbete mellan socialtjänsten, polisen och djurskyddsinspektörer.

2014/15:411 av Birgitta Ohlsson (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud mot att använda vilda och exotiska djur på cirkus.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda att elefanter och sjölejon används på cirkus.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strängare djurskyddsregler för övriga domesticerade djur i cirkusverksamhet.

2014/15:706 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om giftiga ormar i bostaden.

2014/15:806 av Lena Ek och Annika Qarlsson (C):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samma sanktioner bör införas inom EU vad gäller brott och fusk mot EU:s antibiotikaregler inom djuruppfödning som vid fusk eller brott mot EU:s bidragsregler i den gemensamma jordbrukspolitiken.

2014/15:1026 av Richard Jomshof och Roger Hedlund (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött från djur som slaktats utan bedövning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska regeringen ska inta en stark hållning gentemot EU där man kräver generella förbud mot obedövad slakt inom hela unionen.

2014/15:1085 av Åsa Coenraads (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att försvara näringsfriheten för svenska företag och att känslolagargument och ideologi inte bör kunna äventyra näringsfriheten för välskötta och seriösa näringar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenska företag bör fortsätta att utvecklas och stärkas genom företagsvänlig politik.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetstillfällena som gynnar avfolkningsbygder, gröna näringar och tillväxt samt stärker svensk export är bra för Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige med sin världsledande djurvälstånd inom minklantbruk även i fortsättningen ska verka som ett föredöme för

andra länder och inom EU arbeta för att även andra länder höjer sig till Sveriges goda nivå vad det gäller djurskydd.

2014/15:1147 av Elin Lundgren och Åsa Lindestam (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förslag om krav på märkning av katter.

2014/15:1243 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta fram en tydlig strategi för hur man kan minska importen av kött från länder som använder mycket antibiotika i sin djuruppfödning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att driva en aktiv politik i EU som gör att fler länder tvingas minska sin antibiotikaanvändning vid djuruppfödning.

2014/15:1355 av Kristina Yngwe (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka insatserna för kalibrering av kunskaper, kompetenshöjning och utbildning i kundservice och bemötande.

2014/15:1390 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda koppel- och munkorgstvang för vissa hundraser.

2014/15:1550 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa tydliga regler om vilka skäl som ska ligga till grund för dispens från förbudet mot hästhållning på marker som inhägnas med taggtråd.

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att förbättra djurskyddet i EU samt kartlägga nationella, mer långtgående regler som styr svenska företag.

2014/15:2099 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en djurbalk för såväl vilda som tama djur.

2014/15:2169 av Paula Holmqvist m.fl. (S):

- 1.2 Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en politik för mat och märkning av livsmedel samt för tillsynen av djurskyddet.

Förslaget behandlas i den del det avser en politik för tillsynen av djurskyddet.

2014/15:2297 av Betty Malmberg (M):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att en internationell strategi för att minska antibiotikaanvändningen vid djuruppfödning utarbetas.

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett EU-register för antibiotikaanvändning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för högre krav på alla EU-länder att minska sin antibiotikaanvändning.

2014/15:2490 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för att få en deklARATION om djurs välfärd erkänd internationellt och av FN.

2014/15:2491 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta internationellt för att förbjuda mat som framställts genom tvångsmatning av djur.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda import av mat som framställts genom tvångsmatning av djur.

2014/15:2492 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta volontärarbete inom djurskyddsområdet.

2014/15:2509 av Carina Herrstedt och Richard Jomshof (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om värdiga förhållanden vid djurtransporter.

2014/15:2544 av Lena Ek (C):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur rättsskyddet för svenska djurproducenter kan stärkas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt måste arbeta för att förbättra djurskyddet inom EU så att det även höjs i andra medlemsländer.

2014/15:2567 av Gustaf Hoffstedt (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regelverk för djurtillsyn.

2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att minska antibiotikaanvändningen inom djurhållningen i EU.

2014/15:2613 av Lotta Olsson och Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utvärdera och se över lagstiftningskravet på bete för nötkreatur.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att, för djurhälsans skull, anpassa beteskravet efter väder, vind och markförhållanden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att ge djurägaren möjlighet att avgöra när det är lämpligast att ta ut djuren på bete.

2014/15:2627 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över dagens regelverk för att möjliggöra en fungerande nödslakt för att värna djuren, miljön och en sund hushållning av livsmedel.

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett importförbud för animalieprodukter där djur utsatts för ett systematiskt onödigt lidande och som väsentligt strider mot svensk djurskyddslagstiftning.

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all lagstiftning som rör djur ska samlas i en djurbalk.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbudet mot sexuella handlingar med djur ska flyttas från djurskyddslagen till brottsbalken.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att användandet av icke-domesticerade djur inom cirkusnäringen snarast ska fasas ut.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska införas ett licenssystem för cirkusägare som vill hålla djur.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att besiktningsskrav på djurcirkusar kompletteras med oanmälda inspektioner.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en rikstäckande översyn av de svenska djurparkerna ska genomföras för att säkerställa att de lever upp till fastställda regelverk.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att djurskyddskontrollanter som kontrollerar djurbesättningar inom yrkesbruk i största möjliga mån ska ha yrkeserfarenhet av djurhållning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska tillsättas en utredning om djurs juridiska status.

2014/15:2926 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all lagstiftning om djur samlas i en särskild djurskyddsbalk.

2014/15:2927 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en paragraf i djurskyddslagen (1988:534) som klart och tydligt föreskriver att minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras naturliga behov av att springa, klättra och simma tillgodoses.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett importförbud för pälsvaror från länder som inte lever upp till de krav som föreskrivs i svensk djurskyddslagstiftning.

2014/15:2945 av Markus Wiechel och Richard Jomshof (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda delfinarier.

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att förbättra djurskyddet i EU och för att gemensamma regler för djurskydd följs.

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av djurskyddslagstiftningen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta arbeta för att EU:s djurskyddsbestämmelser efterlevs.

BILAGA 2

Reservantens lagförslag

Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (1988:534)

Härigenom föreskrivs att det i djurskyddslagen (1988:534) ska införas en ny paragraf, 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt av att periodvis vara ensamma kan tillgodoses. Minkar ska dessutom ha tillgång till vatten att simma i. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för hållande av mink för pälsproduktion.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.